The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VĪKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

49./277 n-rs. TREŠDIEN, 1954. G. 23. JŪNIJĀ 4. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

„Savienotās Valstis uzbrūk Gvatemalai"

„ES NEVARU SAPRAST, KĀDĒĻ SAV. VALSTĪM VAJADZĒTU UZBRUKT TĀDAI MAZAI VALSTIŅAI," SAKA GVATEMALAS ĀRLIETU MINISTRS TORIELLO. 5.000 VĪRU LIELS INVĀZIJAS KARASPĒKS UZBRŪK PIECĀM GVATEMALAS PILSĒTĀM. LIDMAŠĪNAS BUMBO GVATEMALAS GALVASPILSĒTU. VAIRĀKĀS VIETĀS NOTIKUŠAS PRETKOMŪNISTU SACELŠANĀS GVATEMALAS IEKŠIENĒ.

Tegucigalpā, Hondurā. 1954. gada 18. jūnijā sākās karš Amerikas kontinentā, kad apmēram 5.000 vīru liela pretkomūnistu armija, aviācijas un jūras spēku atbalstīta, no Hondūras iebruka Gvatemalā, lai gāztu prezidenta Arbenca komūnisma piesātināto valdību. Pēc oficiālām ziņām spriežot, iebrucēji ir Gvatemalas trimdinieki, pulkveža Kastillo Armasa vadībā.

Pēc pretkomūnistu armijas komandiera izteicieniem viņa uzbrukuma plāns vispirms paredz piecu lielāko Gvatemalas pilsētu ieņemšanu. Šo pilsētu starpā ietelp San Hozē, Gvatemalas flotes un aviācijas lielākā baze; Puerto Barrios, lielākā Gvatemalas augļu eksportosta valsts austrumu piekrastē; Retalhulea, Meksikas robežas tuvumā; Gvatemalas pilsēta un Zakapa, 75 jūdzes ziemeļaustrumos no valsts galvaspilsētas. Divpadsmit bumbvedēji uzlidoja Gvatemalas pilsētai un pēc pašu uzbrucēju ziņojumiem nodarījuši ievērojamus zaudējumus. Gvatemalas valdība šo apgalvojumu gan noliedz.

Sav. Valstu ārlietu ministrija Vašingtonā tai paša laikā saņēmusi ziņas no Gvatemalas, ka vienlaicīgi ar Kastillo armijas iebrukumu notikusi pretkomūnistu sacelšanās Puerto Barrio, Kvezaltenango un Zakapā.

Pēc līdz šim saņemtam ziņām var spriest, ka pretkomūnistu armijas virzīšanās dziļāk Gvatemalas iekšienē nav apturēta un ka vairākas pilsētas jau atrodas revolūcionāru rokās. Gvatemalas komūnistu valdības ārlietu ministrs esot drūmi izteicies, ka „Gvatemalas kauja" esot sākusies. Kādā preses konferencē Gvatemalas ārlietu ministrs paskaidrojis, ka Gvatemalas pilsētai uzbrūkošās lidmašīnas bijušas bez jebkādām pazīšanās zīmēm un ka tādēļ to piederība esot nenoskaidrota. Ārlietu ministrs Toriello vairākkārt uzsvēra, ka Gvatemalas invāzijā vainojamas ārvalstis, starp kurām pirmā vieta tika rezervēta Sav. Valstīm. Bez tam pretkomūnistiskās armijas atbalstīšanā tiek apvainotas arī vairākas lielas ārvalstu firmas, to starpā amerikāņu Apvienotā Augļu sabiedrība. Minētā amerikāņu firma noliedz Gvatemalas valdības apvainojumu pareizumu, jo viņa krāmējoties tikai ar banāniem un nevis pilsoņu kariem.

Jaunā kara sekas Gvatemalā jau tagad skaidri redzamas. Iedzīvotājiem jāievēro aptumšošanas vakaros, kaut gan pretkomūnistu skrejlapas mudina šo rīkojumu neievērot, lai aiz pārskatīšanās nesāktu bumbot dzīvokļu rajonus. Telefona un telegrafa satiksme ar Gvatemalu ir pārtraukta.

Sakarā ar pretkomūnistu invāziju Gvatemalas komūnistu valdības pārstāvis iesniedzis sūdzību Apvienoto Nāciju Drošības padomei, žēlodamies par „kriminālo invāziju" Gvatemalā.

Centrālajā Amerikā, kā liekas, pārējo valstu simpatijas atrodas pretkomūnistu pusē, jo Gvatemalas ārlietu ministrs uztraucas, ka iebrucēju rindās esot arī Kubas, Dominikas republikas, kā arī dažu citu Centrālās Amerikas valstu pavalstnieki. Arī Nikaraguā atklāti atbalstot Arbenca gāzējus.

kamēr invāzijas sagatavošanas laikā pretkomūnistu spēki varēja netraucēti kustēties pa Hondūras territoriju, lai beidzot sapulcētos uzbrukumam pie Gvatemalas robežas. Pēc notikušās invāzijas un asajiem Gvatemalas protestiem Hondūras valdībai, pēdējās ārlietu ministrs iesniedzis pulkvedim Kastilio Armasam paziņojumu, kurā teikts, ka, ja viņa armija pārkāps Hondūras neitrālitāti, viņš tiks nekavējoties izraidīts no Hondūras territorijas ar visu savu armiju. Bet... Kastillo ar visu savu armiju jau maršē Gvatemalā.

LIELIE AIZBRAUC, MAZIE PALIEK

Ženēvā. — Sakarā ar paredzēto konferenci Vašingtonā, Sav. Valstu ārlietu ministra vietnieks ģen. Bedells Smits aizbrauca no Ženēvas, lai kopā ar Anglijas ārlietu ministru Īdenu apspriestos Parīzē īsām sarunām ar Francijas jauno ministru prezidentu. Pad. Savienības ārlietu ministrs Molotovs no Ženēvas devās uz Maskavu.

Lielo aizbraukšana vēl nebūt nenozīmē sarunu pārtraukšanu. Tieši otrādi, Ženēvā ir radies jauns optimisma uzplūdums, un visi cer un gaida pamiera iestāšanos Indoķīnā.

Lielajiem aizbraucot, mazie gariņi Indoķīnas sarunas turpinās. Pašreiz domā, ka komūnisti gatavi piekāpties Rietumu prasību priekšā attiecībā uz Laosu un Kambodžu. Komūnistu Ķīna esot nolēmusi atzīt Laosas un Kambodžas karaļvalstu valdības.

Pagājušo sestdien Indoķīnas konferences pārstāvji vienojās nekavējoties uzsākt pamiera sarunas komūnistu un Laosas un Kambodžas armiju virspavēlniecību starpā.

LONDONAS, ONT. LATVIEŠU SKOLAS ABSOLVENTI UN SKOLOTĀJI

No kr. p. pirmā rindā skolotāji — L. Canka, māc. V. Šēfers, skolas pārzinis P. Dreimanis, P. Zvagulis, I. Epnere; otrā rindā skolotāja A. Rutule un absolventi — U. Upītis, M. Gulēna, I. Grāvīte, M. Lukste, I. Zvagule, M. Dreimane, A. Albertiņa, I. Grīna un J. Gulēne.

FRANCIJAI JAUNA VALDĪBA

Parīzē. Kreisā spārna radikālsociālists Pjērs Mendes -Franss ir jaunais Francijas ministru prezidents. Mendes - Franss uzvarēja ar neiedomājamu vairākumu — 419 pret 47 balsīm, jo deputāti nevarēja atturēties neatbalsījuši Mendes - Fransa pievilcīgo solījumu izbeigt Indoķīnas karu viena mēneša laikā vai arī atkāpties no amata.

Mendes - Franss nekavējoties sāka jauna kabineta formēšanu. Kaut arī oficiālu ziņu šai jautājumā vēl trūkst, franču politiķi ir pārliecināti, ka Francijas pārstāvim Ženēvas konferencē ārlietu ministram Bido būs jāatvadās no sava portfeļa.

Divdesmitais Francijas pēckara ministru prezidents Pjērs Mendes - Franss balsošanas laikā sagādāja patīkamu pārsteigumu. Un proti, saņēmis visas 100 komūnistu balsis, ministru prezidenta amata kandidāts paziņoja, ka balsošanu atzīs par akceptējamu tikai tad, ja savāks savā labā nepieciešamās 314 balsis, komūnistus neieskaitot. Kā redzams, tas viņam arī izdevies:

Mendes - Fransa politikas četri sākuma punkti ir šādi:

1. Ženēvas konferencei tiks dotas četras nedēļas laika, lai panāktu pamieru Indoķīnā. Ja tas tā nenotiks, ja līdz 20. jūlijam nav panākta vienošanās par kara darbības pārtraukumu, Mendes - Franss nekavējoties atkāpsies no amata.

2. Nākošo četru nedēļu laikā jāizstrādā saimnieciskas atdzimšanas programma, pēc kuras Francija varētu iztikt bez ārzemju atbalsta, palielinot savu ražotspēju, balstoties vienīgi uz vietējiem izejmateriāliem.

3. Uzsākt sarunas ar draugiem un ienaidniekiem, lai panāktu kompromisu strīdīgajā Eiropas armijas jautājumā, kurā pēc līdzšinējiem plāniem paredzēts apbruņot pusmiljonu vāciešu.

4. Turpināt sarunas ar Tunisu un Maroku par šo valstu pašnoteikšanās tiesībām (kā vienā, tā arī otrā valstī komūnistiski un pretfranciski noskaņoti terroristi jau labu laiku nodarbojas ar eiropiešu slepkavošanu).

REVOLŪCIJA, NEVIS INVĀZIJA

Vašingtonā. Sav. Valstis noliedz Gvatemalas valdības apgalvojumus, ka Gvatemalā būtu notikusi invāzija. Sakarā ar pēdējo dienu satraucošiem notikumiem Gvatemalā, Sav. Valstu ārlietu ministrija izdevusi paskaidrojumu, ka Gvatemalā, vērojot faktus, var nākt tikai pie viena atzinuma, proti, ka tur notiek revolūcija pret pašreizējo valdību un ka revolūcijas rīkotāji un līdzgaitnieki ir paši gvatemalieši.

Par spīti Sav. Valstu Ārlietu ministrijas paskaidrojumiem, Gvatemalas komūnistu valdība vēl joprojām runā par invāziju, gan vairs ne tik tieši uzbrūkot Sav. Valstīm kā līdz šim, jo tagad atrasti jauni iekarotāji — Hondura un Nikaragua. Invāzijas jautājuma noskaidrošanu Gvatemalas valdība nekavējoties nodevusi Apvienoto Nāciju Drošības padomei, kas uzsāks sīku izziņu. Starplaikā cīņa Gatemalā turpināsies.

Stingrā cenzūra, kas Gvatemalā sākās jau aizgājušā nedēļā, ir par iemeslu neskaidrajām un pretrunīgajām ziņām, kas pienāk no Gvatemalas galvaspilsētas un no kara lauka. Pagaidām skaidrs ir tikai viens — revolūcionāri nepārtraukti iet zu priekšu un viņu rokās pāriet arvien jaunas un jaunas territorijas. Cik tālu nemiernieki īsti ir aizgājuši, nav zināms, kaut gan tiek minēts, ka viņu rokās jau varētu atrasties Gvatemalas trešā daļa. Savās aizstāvju rindās Gvatemalas valdības armija pašreiz nevar skaitīt daudz vairāk par 6.000 vīriem, no kuriem liela daļa dezertē vai arī piedalās vietējos sacelšanās mēģinājumos. Gvatemalas armijas komandieris ar 40 augstākiem virsniekiem savus posteņus jau paspējuši atstāt, lai meklētu patvērumu Rietumu sūtniecībās.

No Gvatemalas pienākušās ziņas ir mazliet savādākas. Valdība atzīst, ka iebrucēji ir paspējuši pavirzīties uz priekšu tikai 15 kilometrus, tāpat noliedzot, ka ostas pilsētas Puerto Barrios un San Hoze būtu pārgājušas revolūcionāru rokās. Pēdējie apgalvo, ka tā tas tomēr ir, ieņemto pilsētu rindā ieskaitot arī tādas pilsētas, kā Retlhulsu un Zakapu.

PADOMIJAS SEŠDESMITAIS VETO

Padomju Savienības 60. veto Apvienoto Nāciju Drošības padomē, noraidot padomes lēmumu nodot Gvatemalas valdības sūdzības iztirzāšanu Amerikas Iekšējās organizācijas rokās.

Apv. Nācijas Ņujorkā. — Pārrunājot Gvatemalas valdības iesniegto sūdzību par agresiju, Apvienoto Nāciju Drošības padome pieņēma Brazilijas un Kolumbijas priekšlikumu minētās sūdzības iztirzāšanu uzticēt Amerikas Iekšējai organizācijai. Bet, lēmumu nobalsojot, izrādījās, ka Padomju Savienība tam nepievienojas. Izmantojot savas veto tiesības Drošības padomē, Maskava 60. reizi kopš padomes sākuma pretojās vairākuma lēmumam.

Sakarā ar krievu kārtējo veto Sav. Valstu pārstāvis Lodžs asi uzbruka Padomju Savienībai, sacīdams, ka šāda Maskavas rīcība var tikt izskaidrota tikai tā, ka viņai ir pašai savi plāni Amerikas puslodē. Skaļu aplausu pavadīts, Lodžs brīdināja Padomju Savienību: „Es saku padomju pārstāvim — palieciet ārpusē no Amerikas puslodes."

Ārlietu ministrs Bido zaudē amatu

Parīzē. Francijas jaunās valdības ministru prezidents Pjērs Mendes - Frānss būs arī jaunais ārlietu ministrs. Tādējādi līdzšinējais ārlietu ministrs Bido, kas pārmainus ar Šūmani ārlietu ministrs bija no Otrā pasaules kara beigu dienām, savu amatu zaudē. Ar komūnistu ĶīnasČu En Laju Mendes - Frānss tagad atrodas vienādā stāvoklī, — jo kā viens,tā arī otrs ir ne tikai ārlietu ministrs vien, bet arī ministru prezidents.

Jaunās valdības sastādīšanai Mendes - Frānss nezaudēja nevienu minūti un Francijas politiķi ir vienkārši pārsteigti, redzot, ar kādām sekmēm tas tiek darīts. Nav nekāds brīnums, ka Mendes - Frānss steidzas: līdz 20. jūlijam viņš ir solījies panākt kara darbības pārtraukšanu Indoķīnā. Ja tas viņam neizdodas, tad Francijas prezidentam būs jāsāk skatīties pēc 21. pēckara ministru prezidenta, jo neveiksmes gadījumā Mendes - Frānss atkāpsies.

Mendesa - Frānsa kabinets sastāv no gados jauniem cilvēkiem. Nevienam no jaunajiem ministriem nav vairāk kā 60 gadu. Seši ir jaunāki par 40 un 17 zem 50gadiem. Daudzi ministru amatos nekad līdz šim nav vēl bijuši.

Franču tauta uz jauno valdību skatās ar cerību pilnām acīm — un tā franči skatās jau divdesmito reizi kopš Otrā pasaules kara beigām. Varbūt, ka beidzot patiesi radīsies valdība, kas spēs pastāvēt, un pašreiz Francijai tāda valdība ir vajadzīga vairāk kā jebkad.

KOMŪNISTI „NODOMĀJUŠI LABOTIES"

Pham Van Dongs sola izvākt „brīvprātīgos"

Ženēvas Indoķīnas konferencē komūnisti sola izvākt vietmiņiešu karaspēku no Laosas un Kambodžas robežām.

Ženēva. Ženēvas Indoķīnas konferencē komūnisti solīja izvākt vietmiņiešu komūnistu karaspēku no abām mazākajām Indoķīnas valstiņām Laosas un Kambodžas. Līdz šim deviņu nāciju pārstāvētajās Indoķīnas pamiera sarunās komūnistu daļēji okupētās Laosas un Kambodžas robežas bija viens no galvenajiem nesaskaņu iemesliem sabiedroto un komūnistu starpā. Pagājušā nedēļā sešas no konferences nekomūnistiskām valstīm brīdināja Austrumu bloka pārstāvjus, ka nekavējoties pārtrauks konferenci, ja komūnisti vēl tālāk liegsies izvākt savu armiju no abām minētajām Indoķīnas valstīnām. Līdz šim komūnisti to liedzās darīt, mēģinot iestāstīt Rietumu pārstāvjiem, ka Laosas un Kambodžas tautas masas atrodoties komūnistu pagaidvaldību pusē un ka Laosā un Kambodžā sastopamie karavīri neesot vis iebrucēji no ārpuses, bet vietējie revolūcionāru spēki.

Pēc 15 slepenām sēdēm Indoķīnas jautājumā vietmiņiešu ministru prezidenta vietnieks Pham Van Dongs atzinās, ka bez vietējiem revolūciņāriem Laosas un Kambodžas komūnistu karavīru starpā esot sastopami arī vietmiņiešu „brīvprātīgie", kas gan tagad jau visi esot atvilkti. Ja kāds no vietmiņiešu komūnistu karavīriem vēl tomēr būtu kaut kur aizķēries, vai nu Laosā vai Kambodžā, tad viņš raudzīsoties, lai palikušie tiktu nekavējoties izvākti.

CĪŅU NEBŪS, BŪS LIETUS

Hanojā. — Komūnistu divīzijas, kas ar savu cilvēku jūru pārplūdināja Dien Bien Phu aizstāvju ierakumus, tagad jau divas nedēļas atrodas kaujas gatavībā Hanojas tuvumā. Par spīti franču aviācijas uzbrukumiem vietmiņiešu apgādes konvoji, armija un artilerija atrodas vairs tikai 40 jūdžu no Hanojas.

Bet — komūnistu lieluzbrukums var arī nenotikt. Ar ilgošanos gaidītais lietus periods Hanojas apkārtnē gan ir aizkavējies, bet var sākties kuru katru dienu, un smagajās lietus gāzēs lielāka apmēra kara darbība nav iespējama. Tā vismaz cer vairums franču virsnieku, kaut gan ģen. Konī ir daudz pesimistiskāks un domā, ka lietus gāzes franču motorizētām vienībām, tankiem, aviācijai un artilerijai sagādātu daudz lielākas grūtības nekā vietmiņiešu komūnistu kājnieku masām. Ģen. Konī ir pārliecināts, ka komūnisti tieši gaida lietus perioda iestāšanos lieluzbrukuma sākšanai un viņi nekādā gadījumā to neatliks līdz septembrim un sausākam laikam.

Franču politiķi, turpretī domā, ka komūnisti savu uzbrukumu Hanojai atliks līdz septembrim — ne tik daudz laika apstākļu kā Francijas politisko pārmaiņu dēļ. Tagad vairāk kā jebkad komūnisti var cerēt uz Ziemeļvietnamas iegūšanu sarunu ceļā. Kāda gan tad būtu nozīme kauties, ja, vienkārši mazliet pagaidot, rezultāti būtu tādi paši.

Krievi pazaudētu Trešo pasaules karu

Ziemeļatlantijas organizācijas NATO sabiedroto bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā, ģenerālis Alfreds Grīnthers izteicies, ka gadījumā, ja komūnisti šogad pasāktu 3. pasaules karu, viņi to zaudētu, jo sabiedrotiem ir noteikts pārsvars atomkarā un atomieroču transportā.

Virspavēlnieks tomēr brīdinājis, ka,veiksmīgi lietojot savas milzīgās spēku rezerves, krievi, ja tie 1954. g. uzsāktu vispārēju karu, tā sākuma stadijā varētu gūt panākumus.

Novērtējot brīvās pasaules militāros spēkus, NATO virspavēlnieks neslēpis, ka patlaban neesot nekādas vajadzības gaisa spēku paliešanai, tāpat plašākas vācu palīdzības Eiropas aizsardzībai. Vājākā vietā Eiropas **aizsardzībā esot sauszemes karaspēks, kas nav pietiekami spēcīgs,** lai veidotu drošu vairogu pret uzbrucēju, kura aizsegā varētu savākt rezerves. Vairākas gaisa spēku vienības, diemžēl, vēl neesot sasniegušas apmierinošu gatavību.

Ģen. Grīnthers uzsver, ka šobrīd un vēl pāris gadus brīvo nāciju atomu ieročiem liela priekšrocība varbūtējā karā, bet šo priekšrocību tās nākotnē zaudēs, tiklīdz Maskava būs atradusi veidu, kā satriekt sabiedroto gaisa ofensīvu.

Virspavēlnieks vēl noteicis, ka par spīti brīvās pasaules aizsardzības spēku trūkumiem globālā apmērā tai tomēr patlaban piederot pārsvars iepretim padomju blokam, sakarā ar rietumnieku stratēģisko gaisa spēku iedarbību, nemitīgi pieaugošo aizsardzības spēku Eiropā un noteikto garīgo spēku. „Nelaimīgā kārtā," teicis ģenerālis, mēs pārāk daudz izšķiežam laiku, bažījoties par savu vājumu. Ja kādam ir jābažījas, tad tas jādara „viņiem tur" rūpēs par sakāvi, kas viņus piemeklētu, ja Trešais pasaules karš izceltos tuvākajā nākotnē."

Kk.

KAS NOTIEK JAPĀNĀ?

Pēc izkaušanās Japānas parlamentā tautā rūgst neapmierinātība, ko kreisie elementi un monarchisti izmanto savu mērķu īstenošanai. Tieslietu ministrija sauca prokuroru sapulci, kurā deva norādījumus bez žēlastības rīkoties ar komūnistiem un monarchistiem.

Sieviešu federācija, sekojot laikrakstu negatīvajai stājai pret parlamentu, savāca parakstus un devās uz daitu, prasot tā atlaišanu vispārējās vēlēšanas.

Divi liberāļu partijas daita locekļi iesniedza Tokijas apgabala prokurātoram sūdzību pret daita 34 sociālistu locekļiem, kuri 3. jūnija apakšnama plenārsēdē lietoja varu.

Nesen daitā pieņemtais Policijas centrālizācijas likums, ko sociālisti neatzīst, izraisījis plašu neapmierinātību. Lielākajā japāņu rūpniecības pilsētā Osākā pašvaldības valdes sēdē visi tās locekļi, ieskaitot liberāļus, balsoja pret šī likuma atzīšanu.

Cauri visām nepatikšanām un monsūna lietum par labu japāņu bijušiem karavīriem un viņu ģimenēm tuvākās dienās daitā pieņems jaunu pensijas likumu. Šis likums paredz, ka Japānas „kara noziedznieka Nr. 1" atraitne Hideka Todžo saņems gadā pensiju 538,560 jenu ($1.00 — 369 jenu). Tokijā, jūnija vidū.

Hu-. At-.

PRAVDA UZBRŪK SAVIENOTĀM VALSTĪM

Maskavā. — Pravda apvaino „agresīvus slāņus" Sav. Valstīs kara darbības uzsākšanā pret Gvatemalu. Pravdas vārdiem runājot, „Sav. Valstis mēģina sakult nemierus Dienvidamerikā un tā palielināt starptautisko saspīlējumu." Maskavas laikraksts apgalvo, ka kara sākšanās Gvatemalā nebūt nav vienkārša sagadīšanās: tas notiekot laikā, kad sarunas Āzijas jautājumā tuvojoties lābvēlīgam atrisinājumam, bet ka Sav. Valstis darot visu iespējamo, lai ne tikvien sarunas izjauktu, bet lai arī palielinātu vispārējo saspīlējumu pasaulē.

Kanada vēl nav izšķīrusies

Otavā.. — Pagājušo sestdien, runādams Kanadas parlamentā, ārlietu ministrs Pīrsons izteicās, ka Kanadas valdība mēģinot izdibināt, kas īsti notiekot Gvatemalā. Līdz šim Otava vēl neesot skaidrībā, vai pagājušo piektdien iesāktā kara darbība Gvatemalā esot invāzija vai vienkārša revolūcija.

VISS NOTIEK — KĀ KOMŪNISTI PAREDZĒJUŠI

Kā Eiropā, tā arī Āzijā Rietumu cerības sāk izgaist kā izsapņots sapnis. Indoķīna nenovēršami pāriet komūnistu rokās, kamēr sabiedrotie nedara nekā, lai to aptu rētu. Ženēvas konference ir viens no visspilgtākajiem starptautiskās neizdošanās piemēriem. Korejas sarunas jau ir pārtrauktas, un ja vien sabiedrotajiem pietiks drosmes, tad viņi pārtrauks arī Indoķīnas jautājuma pārrunāšanu. Ja viņiem šādas drosmes nebūs, tad Indoķīnas konference var ilgt mūžīgi, jo komūnistiem ir laika gana, un viņi prot arī darīt divus darbus vienā reizē — runāt un rīkoties, kā tas pierādās vienlaicīgi vedot sarunas Ženēvā un turpinot kara darbību Indoķīnā.

AUSTRUMBERLĪNĒ VALDA KLUSUMS

Gadu pēc 17. jūnija sacelšanās Austrumvācijā... Pašreiz Austrumvācijā valda klusums. Jūnija mēneša sākumā gan notika vairākas lielākas tiesu prāvas, kur skatīja cauri pagājušā gada sacelšanās dalībnieku lietas, lai iebiedētu vietējos, lai pierādītu iedzīvotājiem, ka pagājušā gada kungi ir kungi arī vēl šogad un ka revolūciju taisītājiem ir jābūt sagatavotiem nākošos divdesmit gadus pavadīt spaidu darbos. Protams, ka arī šodien Austrumvācijā vēl valda neapmierinātība, kaut gan revolūcijas un atklātās opozicijas dzirksts ir beigusi plēnēt.

Pagājušā gada revolūcijas laikā austrumvācieši atmodās ar šausmīgo atziņu, ka viņi ir atstāti vieni paši. Rietumi nedarīja nekā, lai šo pretkomūnistisko revolūciju atbalstītu, un strādnieki vieni paši kailām rokām vien nevarēja stāties pretī komūnistu tankiem. Viena gada laikā komūnisma saknes Austrumvācijā un Austrumberlīnē ir nostiprinājušās vēl dziļāk. Strādnieku stāvoklis gan paslikti nājies neesot un darba normas, kuru paaugstināšanas dēļ sākās pagājušā gada revolūcija, nepaaugstināšot.

Sakarā ar Lanjēla valdības atkāpšanos Eiropas armijas doma ir jāatmet. Francijas un Vācijas alianse, Eiropas armijas mundierī ietērpta, roku rokā nestaigās pa Bonnas un Parīzes ielām. Sav. Valstis un Anglija gan nopietni runā par iespējamu Rietumvācijas apbruņošanu, ignorējot Francijas opoziciju. Tādā gadījumā jārēķinās, ka attieksmes Francijas un Rietumvācijas starpā kļūs vēl vēsākas. Sav. Valstīm sava Eiropas politika būs jāmaina, jo tā stipri balstījās uz Francijas un Rietumvācijas sadarbību.

Kopsavilkumā var tikai sacīt, ka viss notiek tieši tā, kā komūnisti to vēlas.

Komūnistu Ķīnas ministru prezidenta un ārlietu ministrsČu En Laja brauciens uz Ženēvu sāk nest procentus: Sav. Valstis, kas ar komūnistu Ķīnu negribēja ielaisties nekādās sarunās, tagad runā par amerikāņu cietumnieku atbrīvošanu no komūnistu Ķīnas cietumiem. Anglijas valdības aicinātu,Londonā paredz ierodamies sarkanās Ķīnas tirgotāju delegāciju, kamēr tuvākas draudzības nodibināšanai ar komūnistu Ķīnu šīs vasaras beigās Pekingā ciemos ieradīsies Anglijas strādnieku partijas vadošie pārstāvji.

Ar savu braucienu uz ŽenēvuČu En Lajs patiesi var būt apmierināts, jo bez augšminētiem panākumiem Indoķīnas karā komūnistu uzvara jau ir tikpat kā nodrošināta.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

NOLAUPĪTĀ JĀŅU DIENA

Jānīts brauca katru gadu,
Atved ziedu vezumiņu;
Še saujiņa, te saujiņa,
Lai zied visa pasaulīte.

Dzimtene zied, Jāņu zālēs un smaržās noreibusi. Tā zied arī tad, kad to nežēlīgi bradā svešs zābaks. Tikai Jāņu dziesmas, ja tās vēl kaut kur skan, skan apspiesti un klusi, svešas varas nosmacētas.

Ap Jāņu dienu saistījušies tik daudz mums likteņīgu notikumu nesenajā pagātnē, ka to varētu nosaukt par mūsu likteņdienu. 14. jūnija lielās deportācijas, kuras tagad atceramies svešumā; 17. jūnijā krievu tanku iebrukums gadu iepriekš un Latvijas neatkarības gals, un 22. jūnijā Otrā pasaules kara sākums un boļševiku padzīšana no Latvijas. Un atkal, pēc dažiem gadiem ir Jāņi, kad Vidzeme jau aun kājas bēgļu ceļam uz rietumiem, un tikai dažas nedēļas pirms Jāņiem kapitulē vācu armijas Kurzemē un pienāk Kurzemes cietokšņa gals. Sarkanā migla, kuŗu pravietīgi paredzēja Edvarts Virza, plūda otrreiz pāri Latvijas laukiem un smacēja visu, kas tai stājās un nestājās ceļā — arī latvisko Jāņu dienu un šīs dienas prieku un burvību. Tā būtu mūsu tik nesenās pagātnes ainava, kuŗas centrā griežas mūžīgā un nemirstīgā Jāņu diena.

Latviešu trimdinieku pulki aiznesuši Jāņu zāles sev līdzi svešumā, Jāņu zāles, vainagus un dziesmas, bet Jāņu prieku tie līdzi paņemt nav varējuši. Vai mēs, uzliekot svešas zemes malā Jāņu vainagu, tagad nejūtam to pašu, ko kādreiz mūsu klusais dabas dzejnieks Kārlis Skalbe:

Es nebiju zinājis, cik skaistā
Ir liepu ziedu krona,
Es nebiju zinājis, cik smagi
Tie Jāņos galvu spiež.

Jāņu kroņu smagumu mēs izjutīsim visu laiku, kamēr vien tie būs vīti no svešas zemes ziediem. Par Kanadu, kuŗai pieraksta tik daudz līdzības ar mūsu dzimteni kāda latviešu komponiste saka, ka Kanadas daba viņai tomēr ne esot tuva, vismaz viņa nespējot to saskatīt, kurpretim aizgriežoties no Somijas un Norvēģijas ceļojuma, viņa apliecina: „Viss manī skanēja..." Latviešu Jānītis no sava ziedu vezuma piekaisījis varbūt tikai Eiropu; pārējā pasaulē Jāņa bērni Jāņa zāles nav varējuši salasīt, ar ko darināt vainagus, lai galva nejustu to smagumu. —

Jānis Akurāters, vadot savas svešniecības dienas trimdā, vienā paņēmienā, tā sakot, vienā elpas vilcienā uzrakstījis darbu, kas ir vai pat vislabākais, ko rakstnieks vispār devis. Tā ir viņa kalpa zēna vasara, himna Latvijas vasarai un dabai, kuŗā viņš izmisīgi lūdz: „Laidiet mani, lai es atgriežos, kur tīrums kūp, un debess saule mani skūpsta, un kailām kājām es rasā varu staigāt! Laidiet mani, kur klētiņā aiz sijām ir bērzzari un ārā līgo putni, un visa debess no līksmības kliedz — laidiet mani, kur manas kalpa zēna dienas zied!" Veselu nodaļu rakstnieks veltījis Jāņu nakts reibumam un priekam, par kuŗu saka: „Un zemes godība ir pilnīga un ir kāzu nakts visam, kas dzīvo, un tu esi līgava, mana sirds — priekš tevis ir viss". Par šo pašu nakti Edvarts Virza savos „Straumēnos" raksta: „Likās, visas vārpas laukos pamostas un raugās izbrīnī jušās ugunī, kas debesīs sprakšķēdamas kuŗas. Brizdami taisni pa pļavām un lauku ežām, no kaimiņiem ieradās vesels bars līgotāju ar vainagiem, zālēm un dziesmām, un nevarēja nemaz zināt, vai meitām vaigi un ausis svila no tām, vai no ugunīm."

Kādas trimdā izdotas grāmatas tituļlapā lasāmi vārdi, ka trimdā mēs dzimteni esam paņēmuši līdzi mūsu rakstnieku darbos. Ar tiem mums visur līdzi nāk arī Jāņu dienas gaišums un Jāņu nakts burvība, par kuŗu dzejnieks saka:

Šai naktiņ nebija zvaigžņu
Tad zalā krēslā tīts
Pa zemi dziedādams gāju,
Līdz zaros šūpojās rīts.

Svešas varas nolaupīto Jāņu dienu mums visā viņas gaišumā līdz ar ziedošo Latvijas vasaru saglabājusi un atdevusi latviskā grāmata. Paveriet viņas lappuses, un jūs sajutīsit Jāņuguns siltumu un Latvijas vasaru, kad līdz ar Jāņiem

Aizsmaržoja balzās ievas,
Aizsmaržoja sārtās rozes,
Aizkūpēja, aizgaroja
Saldās misas zara kannas...

K. Sidars

NO AUSTRĀLIJAS UZ DZĪVI TORONTO
PĀRCEĻAS MŪSU TAUTIETIS KĀRLIS LOTE

Šinīs dienās no Austrālijas Toronto ieradās būvuzņēmējs Kārlis Lote. Par savām gaitām iebraucējs stāsta:

„No Fišbachas nometnes devos uz Austrāliju 1948. gadā, tieši uz Queensland cukurniedru plantācijām. Kā jau iesācējam, man gadījās sliktas kvalitātes niedras un smagā darbā ar pūlēm nopelnīju ap 3 1/2 dol. dienā. Vairāki latvieši dzīvojām cukurniedru cirtēju barakās, pa diviem istabiņā. Maksāja pēc nocirsto niedru tonnu skaita. Šis bija smagākais darbs, kādu man nācies strādāt. Tā strādājām 6 mēneši, veiklākie un taupīgākie bija iekrājuši ap 700 dolaru. Viens otrs no latviešu zēniem krita arī sieviešu gūstā. Kāds latvietis aprecēja kīniešu meiteni, bet citi grieķu un itāļu tautības sievietes. Cukura plantācijās plēsīgu zvēru nav, atskaitot dingo, kas uzbrūk farmeŗu aitām. Ķenguri ir mīlīgi radījumi. Bija gan jāuzmanās no čūskām, to tur Dieva svētība, sākot ar nevainīgām un beidzot ar indīgām. Kādu laiku mums nemanot kāda čūska bija dzīvojusi barakas jumtā un rūpējusies, lai nebūtu peles un žurkas.

Nākošā darba vieta bija cukurfabrikā Melburnā. Darbs bija nesalīdzināmi vieglāks, bet daudzi bija vīlušies, jo alga, salīdzinot ar izpeļņu cukurniedru plantācijās, bija daudz zemāka, bet izdevumi pilsētā lielāki. Man gadījās labāks darbs un es izpelnīju ap 24 dol. nedēļā. Tā kā dzīvojām hostelī un atvilkumi bija par ēdienu un dzīvokli, tad saņēmu ap 13 dol. nedēļā uz rokas. Devos vēlreiz uz cukurniedru ciršanu un nu jau kā speciālists dabūju labāku vietu un pelnīju pat līdz 18 dolariem dienā. Atgriežoties Melburnā, biju brīvs no līguma un varēju darbu izvēlēties pēc savas patikas. Melburnā, tāpat kā daudzās citās Austrālijas pilsētās, strauji plauka būvniecība un tā metos namdaŗa darbā, kur iepriekšējās zināšanas labi noderēja. Peļņa bija ap 30 dol. nedēļā. Pēdējā laikā strādāju kā uzņēmējs un subkontraktors. Ēkas Austrālijā ceļ bez pagrabiem un nav arī vajadzīga apkure. Lielas grūtības ir ar materiāliem, dažreiz ķieģeļi jāgaida vairāki mēneši. Pirms diviem gadiem būvniecībā iestājās krize, jo valsts atrāva pabalstus. Pēdējā laikā apstākļi atkal uzlabojās. Tomēr nolēmu paklausīt brāļa aicinājumam, kas dzīvo Toronto, un tā nu esmu šeit."

Ceļojums ar lidmašīnu izmaksājis $1.140.00 un tas ildzis trīs dienas. Nepatīkami brīži bijuši lidojot 4 stundas virs pērkona negaisa. Nemitīgi šaudījuši zibeņi un lidmašīnu svaidījusi vētra. K. Lote nolaidies Vankuverā, kas viņu pārsteigusi ar savu skaistumu un lielisko apkārtni.

Kanadā K. Lote sākumā domā iepazīties ar vietējiem apstākļiem būvniecībā, lai vēlāk sāktu strādāt patstāvīgi. Tā kā viņam kabatā ir Austrālijas arodbiedrības karte, kas apliecina profesionālās zināšanas, tad viņš cer, ka nebūs grūtību darba atrašanā. K. Lote ir arī aktīvs sportists. Austrālijā viņš rosīgi darbojies sabiedriskajā un sporta dzīvē. Mākslas dzīvē Melburnā darbojušies Pauls un Arvīds Fībigi, Ezergaile - Fibiga, dziedātāji Veide, Langenfelde, Maršaus, Vitāne u. c. Sporta vienības „Rīgā" un „Dainā" bijuši Priednieks, Bumbērs, Sāpiņš, Tilmanis un c. mums pazīstami vārdi.

AIZVESTO PIEMINAS AKTI KANADĀ UN ASV

M

MONTREĀLĀ

Trīs Baltijas tautu organizācijas Montreālā kopīgi rīkoja 14. jūnijā aizvesto tautiešu pieminas brīdi, izvēršot šo sarīkojumu par iespaidīgu demonstrāciju kanadiešu sabiedrības priekšā.

Atceres brīdis notika 13. jūnijā pie Kanadas kritušo pieminekļa Dominijas laukumā. Pie pieminekļa pulcējās vairāki simti skatītāju, to starpā netrūka arī kanadiešu ar latviešu draugu, parlamenta locekļi un pilsētas galvas pārstāvi W. Hamiltonu priekšgalā.

Klausītājus angļu un franču valodā ar traģiskajiem 14. jūnija notikumiem iepazīstināja igauņu pārstāvis R. Nerits. Pēc tam sirsnīgu uzrunu teica oficiālais pilsētas galvas pārstāvis M. P. W. Hamiltons, norādot, ka pieminekļis, pie kuŗa tagad sapulcējušies, celts kritušo varoņu piemiņai un mieram. Arī Baltijas tautas gribēja dzīvot mierā, bet komūnistiskais imperiālisms sagrāva šo valšķu neatkarību, iznīcināja šo tautu brīvību un lielu daļu latviešu, igauņu un lietuviešu noslepkavoja vai aizdzina verdzībā. Pēc tam katras tautības pārstāvis — no igauņiem — Uduste, latviešiem — K. Ozoliņš un lietuviešiem — L. Balzaras — uzrunāja savas tautas piederīgos, aicinot būt nomodā ikvienu savu tautieti šeit, brīvajā zemē, par dzimtenes atbrīvošanu, kas tad arī būs visjaukākais piemineklis moku ceļu gājušiem upuriem. Pēc katra pārstāvja runas kopīgi nodziedāja attiecīgās valsts himnu.

Kā ļoti atzīstama ir ukraiņu pārstāvja E. Vasilišena piedalīšanās.

Konsuls V. Tomsons, asistējot abu pārējo Baltijas valstu pārstāvjiem, pie pieminekļa nolika krāšņu, nacionālām lentām grezno tu, vainagu.

K. Lazdiņš nolasīja visu triju Baltijas tautu kopīgi parakstīto rezolūciju, kuŗā lūdz Kanadas valdību un parlamentu jautājumu par komūnistu briesmu darbiem ierosināt Apvienoto Nāciju forumā.

Sakarā ar kons. V. Tomsona ierosmi vietējā kanadiešu prese bija ievietojusi attiecīgus rakstus 14. jūnija atcerei. Montreālas raidītāji jau pāris dienas iepriekš saviem klausītājiem stāstīja par Baltijas valstu traģēdiju. **O. Kr.**

HAMILTONĀ

Lai atzīmētu vienu no komūnisma visnecilvēcīgākiem nozieguma un tos darītu zināmus kanādiešu sabiedrībai, Baltiešu federācijas Hamiltonas nodaļa bija rīkojusi plašus sarīkojumus un demonstrācijas gājienu svētdien, 13. jūnijā. Šogad Baltiešu federācijas prezidents Hamiltonā ir Ilmārs Andrejsons. Jau pirms sarīkojumiem Baltiešu federācija bija rīkojusi preses konferenci I. Andrejsona mājā, 287 Wexford Ave. S. Uz preses konferenci bija ieradušies Hamiltonas kanadiešu laikrakstu līdzstrādnieki un visu Hamiltonas raidītāju komentātori. Ar notikumiem Baltijas valstīs 13. un 14. jūnija naktī kanadiešus iepazīstināja Baltiešu tautu labvēle un antikomūnistiskās cīņas pirmrindniece Edīte Hydere.

Pl. 11.30 sāka pulcēties pirmie demonstrācijas gājiena dalībnieki, 58 Dundur ielā N. pie Lietuviešu katoļu baznīcas. Visvairāk gājienā dalībnieku bija lietuviešiem un latviešiem, bet vismazāk igauņiem.

Gājiena priekšgalā lietuvieši tautas tērpos nesa Kanadas un Lietuvas karogus. Aiz tiem seko dažādi plakāti par komūnistu vardarbībām Baltijas valstīs 1941. g. 14. jūnijā. Katra tautība nesa ziedu vainagu 14. jūnija upuru piemiņai. Latviešu gājienā bija ne vairāk par 200. Pacēlās jautājums, kur pārējie 800 Hamiltonas latvieši? Vai viņi ir jau aizmirsuši 14. jūnija deportācijas? Vai tas jau viņiem šķiet kā tāls, sens un svešs notikums, ka nav pat vērts ziedot tam 45 minūtes?

Nevilus acu kaktiņos iezagās pa asaru pērlei, kad latviešu gājiena rindās redzēju visvairāk baltu galvu ar sirmo Berkas tēvu, kam viena kāja amputēta. Viņš bija atradis par iespējamu un nepieciešamu piedalīties šai demonstrācijā.

Gājiens virzījās pa Dundur ielu, King ielu uz pilsētas centru. Visu gājiena laiku blakus brauca mašīna ar skaļruņiem — angļu valodā tika izskaidroti 14. jūnija notikumi Baltijas valstīs un šī gājiena nozīme. Namu durvīs un ielas malās stāvošiem kanadiešiem izdalīja 14. jūnija skrejlapas. Kad gājiens ieradās pilsētas centrā, to sagaidīja daudz ļaužu. Ar dziļu nožēlu jākonstatē, ka ielas malās skatītāju rindās bija samērā daudz latviešu, kas ignorēja kopīgo gājienu.

Gora parkā pie Varoņu piemineklja runāja Ilmārs Andrejsons. Pēc tam uzrunu teica parlamenta loceklis Mr. A. Childs, uzsvērdams šīs dienas lielo nozīmi un aizrādīdams, ka arī Kanada un tās pilsoņi var piedzīvot līdzīgu likteni, ja viņi jau laikus nebūs sagatavoti cīņai pret komūnismu.

Pēc tam katras tautības pārstāvji nolika ziedus aizvesto un cīņā pret komūnismu kritušo piemiņai.

Pēc tam visi gājiena dalībnieki devās uz Royal Conauth hotelī, kur Kirstalla zālē notika 14. jūnija svinīgais akts. Aktu ievadīja Ilmāra Andrejsona uzruna, kam sekoja mūsu labvēles un nenogurstošās antikomūnistiskās cīnītājas Edītes Hyderes runa. Viņa savā runā uzsvēra, ka rietumu sabiedrotos nāciešu grūti pārliecināt, ka Otrā pasaules kara sabiedrotais var kļūt par nāvīgāko ienaidnieku. Tas vienkāršam cilvēkam nemaz nav saprotams, bet tagad Rietumi jau sāk mosties un redz, ka visas konferences ir tikai laika laika tērēšana. Šai lielajā antikomūnisma cīņā baltieši ir neatsveŗami cīnītāji, jo kanadieši un amerikāņi ne tik daudz tic rakstītai propagandai, kā tieši dzīvam vārdam.

Pēc tam īsas uzrunas teica tautību pārstāvji: no igauņiem Rebane, lietuviešiem Baronas un latviešiem O. Zvirgzdugrauds.

Runātāji uzsvēra, ka laiks pienācis prasībām par mūsu zemes un tautas atbrīvošanu no komūnisma jūga.

Oficiālai daļai sekoja koncerts, kuŗā igauņi un lietuvieši piedalījās ar solo dziesmām. Koncertu noslēdza HLB jaukts koris tautas tērpos. Diriģents šoreiz bija Imants Sakss.

Pl. 10 vakarā CHBL raidītājs deva pusstundu garu veltījumu mūsu deportētiem tautiešiem. Runāja Edīte Hydere angļu valodā un I. Andrejsons latviešu. Pēc tam tika atskaņotas divas latviešu skaņu plates: T. Reitera koŗa iedziedātā J. Vītola Gaismas pils un Ādolfa Kaktiņa iedziedātā tautas dziesma Saulīt tecēj tecēdama. **J. G.**

LONDONĀ, ONT.

Aizvesto pieminas dienas Londonā šogad baltieši rīkoja kopā ar ukraiņiem un ungāriem. Tās sākās ar raidījumu CFPL radiofonā trešdienas vakarā, 9. jūnijā. Noraidīja labi izdevušos dialogu, kuŗā jautātājs bija Londonas pilsētas jaunatnes padomdošanas nozares direktors Nežerkots, bet atbildētāja igauņu skolotāja Hansena, kas raksturoja komūnistu metodes.

12. un 13. jūnijā notika atsevišķi baltiešu aizvesto pieminas dievkalpojumi.

14. jūnijā visu piecu tautību londoniešu pulcējās luterāņu baznīcas zālē. Tās skatuves vidū bija simboliska glezna ar trim ķēdēs ieslēgtiem aizvestiem Sibirijas vergu darbos; tai abās pusēs dalībnieku tautību karogi, standarti un palmas. Pie ieejas izdalīja „Latvijas Amerikā" 14. jūnijam veltīto pielikumu angļu valodā. Informācijas Centra izdotos attēlus un lietuviešu izdevumu „Four Martyred Bishops".

Pieminas vakaru atklāja prof. A. Dreimanis, norādīdams, ka šis sarīkojums ir domāts ne tikai aizvesto pieminai, bet arī kanadiešu informācijai par komūnismu.

Pirmais runāja federālā parlamenta Londonas deputāts Mičels. Viņam sekoja ungāra radio raidījumu komentātora tilsonburgiešu F. B. Babanca runa un ungāru himna. Sekoja alfabetiskā kārtībā pārējo tautību pārstāvju runas. Katrai runai sekoja attiecīgās tautas himna. No igauņiem runāja L. Juhani, latviešiem — DV Londonas nodaļas priekšnieks A. Liepiņš, lietuviešiem — L. Eimantas un ukraiņiem — V. Trils.

Runātāju virknē pēdējais bija federālā parlamenta Midlseksas apriņķa deputāts Vaits (White), mudinot mūs nākt talkā kanadiešu informācijai par komūnistu īsto seju.

Zēl tikai, ka pieminas sarīkojumu dalībnieku vidū bija maz kanadiešu, kaut gan ielūgumi bija izsūtīti visām Londonas organizācijām un draudzēm, kā arī prominentām personām, un sestdienas avīzē vēl ievietots atgādinājuma raksts. Lielākā atsaucība bija tieši no visnevaļīgākajiem — parlamenta locekļiem, kas Londonā bija iegriezušies īsajā sesijas pārtraukuma nedēļas beigās. Arī luterāņu Trīsvienības baznīcas vadība, noklausījusies sanāksmes runas, atzina to par vērtīgu atbalstu kanadiešu informēšanā un tādēļ atteicās no parastās telpas īres maksas.

Pieminas sarīkojuma sākumu „The London Free Press" fotogrāfs uzņēma filmā un to rādīja televīzijas raidījumā 15. jūnija vakarā. Tai pašā dienā šī avīze bija ievietojusi P. Vasariņa rakstu par komūnistu terroru un 14. jūnija sarīkojuma atreferējumu. Tanī, kā parasts, tautības un zemes sajauktas, bet sarīkojuma runu kodols uztverts pareizi, no runām citēti raksturīgākie izteicieni.

16. jūnija vakarā vēl CFPL radiofons noraidīja P. Vasariņa un V. Petrauskas dialogu par komūnismu. **Ps.**

INDIĀNĀPOLĒ

1941. g. 14. jūnija notikumu pieminas aktu Indiānas Latviešu biedrība, sadarbībā ar vietējo igauņu koloniju, rīkoja 12. jūnijā. Uzrunu latviešu valodā teica mag. oec. J. Labsvīrs, salīdzinot šo sēru dienu ar kapu svētkiem dzimtenē. Runas nobeigumā runātājs aicināja iet mājās ne ar sērām un skumjām par zudušajiem, bet ar naidu un gribu cīnīties pret varmācīgo varu. Angļu valodā uzrunāja V. Sprancmanis, īsi attēlojot baigā gada notikumus un norādot, ka noziegumi pret cilvēcību mūsu dzimtenē turpinās joprojam. No igauņiem runāja H. Agur. Sekojošā koncerta daļā uzstājās ILB jauktais koris un V. Ziedonis ar vijoles solo, V. Meļķa klavieru pavadījumā. Pieminas akts ar īsajām kodolīgajām uzrunām un piemēroto mūzikālo daļu atstāja uz klausītājiem paliekamu iespaidu. Žēl, ka pieminas akts bija vāji apmeklēts, apm. tikai 50 klausītāju. Kā dzird, iemesls tam esot par augstu uzlikta ieejas maksa, $1.50 no personas.

13. jūnijā Latviešu ev. - lut. draudze un Pirmās apvienotās ev. - lut. draudzes latviešu kopa noturēja svinīgus dievkalpojumus aizvesto pieminai. **A. B.**

(Nobeigums 4. lpp.)

P A V A D I E T

Līgo svētkus, brīvdienas un nedēļas nogales

latviešu atpūtas mājā, Southamptonā, Ont. uz Sagīnas upes krasta pie Hurona ezera.

Lētas istabas. Makšķernieku un dabas mīlotāju paradīze. Tuvāka informācija pa

tel. LL 7166 no 6—7 vakarā

KANADĀ
TORONTO

● 25. septembrī māksliniecisko sarīkojumu apmeklētājus gaida priecīgs pārsteigums — Toronto pirmo reizi viesosies Lilija Stengele, kuŗai TLB rīko deklamāciju vakaru. Zinot mākslinieces sniegumus šai ziņā, šis sarīkojums gaidāms ar vislielāko interesi.

● Vasaras sezonai iestājoties, arī visas latviešu organizācijas pārtraukušas savu aktīvo darbību līdz rudenim, atļaujot valdes un komiteju locekļiem, kā arī rosīgajiem biedriem pēc veiktā darba pievērsties vairāk privātai dzīvei. Jāņu svētku sarīkojumi tā arī laikam noslēgs sezonu, kas sāksies atkal augusta beigās vai septembrī. Izņēmums šai ziņā ir TLB dāmatiskais ansamblis, kas režisora V. Pukata vadībā arī vasaras karstumā turpina darbu un pašreiz iestudē divi lugas: E. Zālītes komēdiju Maldu Mildas sapnojums, kuŗas pirmizrāde paredzēta jau augustā, vasaras izskaņai, bet bez tam arī Ozolas - Mēteres lugu Čiko, ko kādreiz ar labiem panākumiem izrādīja Dailes teātris Rīgā.

● Māc. A. Čops sestdien, 12. jūnijā, Sv. Andreja baznīcā kristīja Sandru, Elizabeti Perro, Oskara un Intas meitiņu.

Sv. Andreja draudzes jauniešu iesvētīšana notiks svētdien, 11. jūlijā.

● Būvuzņēmējs E. Ābele ar savu partneri A. Brīmani Sidrabenes bērnu vasaras nometnē apsolījuši ierīkot basketbola laukumā basketbola grozus.

● Pagājuši vairāk nekā 5 gadi kopš Kanadā izdota pirmā latviešu grāmata — kabatas kalendārs. 1948. gadā Toronto nāca pārdošanā „Latviešu emigranta kabatas kalendārs un piezīmju grāmatiņa". Kalendāru izdeva apgāds „Latvis". Redaaktors bija A. Kānbergs, bet par kalendāra māksliniecisko iekārtojumu bija rūpējies māksl. J. Deksnis. Kalendārā bija arī dažādas ziņas par Kanadu, Kanadas likumi, Kanadas iestāžu un latviešu organizāciju adreses. Tas bija iespiests 600 eksemplāros. Apgāds toreiz dabūja piemaksāt.

● Pirmā latviešu nekustamo īpašumu pārdošanas biroja Kanadā īpašnieks Bruno Puriņš dosies ar lidmašīnu uz Venecuēlu. B. Puriņš vispirms apstāsies Karakasā, bet pēc tam apmeklēs arī citas lielākās pilsētas. Ceļojuma nolūki ir veikalnieciska rakstura. B. Puriņam ir plašas zināšanas plastisko priekšmetu ražošanā un viņš ir iecerējis Venecuēlā atvērt fabriku. Tā kā B. Puriņš ir biedrs Lion klubā, kuŗā apgrozās rūpnieki un veikalnieki, arī no Dienvidamerikas, tad B. Puriņam nebūs grūtību rast saskari ar Venecuēlas rūpniekiem. B. Puriņš domā apmeklēt arī tautiešus. Ceļojums ilgs 2 nedēļas.

● Trešdien, 23. jūnijā, plkst. 8 vakarā, Sv. Andreja baznīcas telpās notiks Latviešu jaunatnes dienu rīcības komitejas sēde, kuŗā ieiet pārstāvji no visām Toronto latviešu jaunatnes organizācijām. Tā kā iepriekšējā sēdē vēl nebija ieradušies Toronto Latviešu sporta kluba un DV sporta kopas pārstāvji, tad rīcības komisijas konstruēšanās notiks tikai tagad.

Ceturtdien, 17. jūnijā notika Sv. Jāņa draudzes padomes sēde, kuŗā pieņēma budžetu otram pusgadam, līdzsvarojot to uz 5.714 dolariem.

RAIDĪJUMI AIZVESTO PIEMIŅAI

Igauņu nacionālā komiteja Ņujorkā bija noorganizējusi īpašu raidījumu, lai iepazīstinātu amerikāņu sabiedrību ar deportācijām Baltijas valstīs. Raidījumu deva WEVD stacija, pl. 5.20 p.p. un tas ilga 15 minūtes. Vispirms nolasīja prezidenta Eizenhauera vēstījumu Baltijas brīvības komitejai. Tad runāja māc. Kiviranna un vēsturnieks A. Ers.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

MONTREALĀ, P. Q.
KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

NO MUMS ŠĶĪRUŠIES

K

AGR. ARVĪDS SPODRIS AIZSAUKTS VEĻU VALSTĪ

Īsā nāves ziņa laikrakstos satrauca latviešu agronomu saimi. Tā ziņoja, ka Ņujorkas pievārtē 25. maijā senču gariem pievienojies agr. Arvids Spodris.

A. S. dzimis 1895. g. 23. jūnijā, Biržu pag. Repiņos. Krievijā mācījās Zvepigorodas komercskolā, bet Maskavā studē lauksaimniecību.

Atgriežoties Latvijā, A. S. iestājas lauksaimniecības fakultātē un to beidz 1922. g. ar agronoma grādu. Pēc universitātes beigšanas atgriežas tēva mājās un visu savu ražīgāko mūža daļu pavada laukos. Saprazdams lauksaimniecības izglītības lielo nozīmi, A. Spodris Biržos nodibina lauksaimniecības skolu, kuŗas vadītājs un skolotājs viņš bija visu Latvijas laiku. Rosīga ir arī A. S. sabiedriskā darbība savā pagastā. Ar sirdsdegsmi A. S. piekļeras mazpulku darbam un idejām. Vēl tagad trimdā vairāki viņa audzēkņi ir šīs idejas nesēji un īstenotāji. Atpūtas brīžos A. S. ir savās lauku mājās Repiņos, kur saimniecību vada viņa dzīves biedre, arī agronome.

Otrā pasaules kara straume A. S. ar ģimeni noved Vācijā — Ansbachā. Arī te A. S. ir skolotājs vidusskolā, lauksaimniecības kursu vadītājs un lektors. Nometnes dzīvei ieilgstot, A. S. nodibina un vada Ansbachas latviešu kooperātīvu, kas bija viens no visspēcīgākajiem trimdā.

A. S. nodibina arī pirmo trimdas mazpulku Ansbachā, vēlāk pat mazpulku dalībniekiem nometnes pagalmā iekārtojot sakņaugu laukiņus.

Nemitīgs darbs latviešu jaunatnes vidū un lauku dzīvē ir bijis agronoma A. Spodra dzīves saturs, kā dzimtenē, tā trimdā. A. S. apbalvots ar Aizsargu nopelnu ordeni.

ASV viņš ar ģimeni nonāk Ņujorkas pievārtē Koksakijā, kur vadīja lielāku lopkopības saimniecību.

P A T E I C Ī B A

Nobeidzot 1953./54 m. g., TLB Sestdienas skolas saime sirsnīgi pateicas visiem tautiešiem, kas apsveica absolventus 6. jūnija izlaiduma aktā gan ar skaistiem novēlējumiem, gan skaistām veltēm, kā arī visiem, kas līdz šim dažādos veidos atbalstījuši skolu.

Paldies Skolas padomei par skolai darināto karogu un A. Kļaviņam par šī karoga skaisti darināto kātu.

Sirsnīgs paldies laikrakstam Latvija Amerikā, kas allaž liek skanēt Latviešu skolas vārdam savās slejās, tā aicinot tos tautiešus, kuŗu bērni vēl nemin latviešu skolas takas, kā arī iepriecinot tos, kas ilgojas dzirdēt par mazo sekmēm un panākumiem, augot Latvijai.

Mums ir tikai viens mērķis, mūsu tēvijas Latvijas labklājība, stiprums un drošība. Šis mērķis mūs vieno, lai mēs visi kā viens stāvētu par mūsu valsti Latviju! (K. Ulmanis).

TLB Sestdienas skolas pārzine M. Matisa.

Jaunas idejas Kanadas māju celtniecībā

Vasarā kanadiešiem būs iespējams aplūkot jaunus dzīvojamo māju tipus, t. s. „trend houses".

Šo ideju bija atradis Klīvs Edžets, kas strādā British Columbio Lamber Manufacturers' Association. Viņš kādu mājas plānu bija papēmis līdz uz Starptautisko preču paraugu izstādi 1952. g. Toronto. Paraugmāja bija uzcelta minētās izstādes laukumā, kur to apbrīnoja kādas 200.000 personas.

Lai panāktu plašāku Britu Kolumbijas kokmateriālu izmantošanu Kanadas celtniecībā Edžets pārliecinājis Viktorijas, Vankuveras, Edmontonas, Kalgarijas, Ridžainas, Vinipegas, Londonas, Toronto, Montreālas un Halifaksas architektus plānot ēkas vietējām vajadzībām no šī materiāla. Mājai, protams, jāatbilst vietējam klimatam, pircēja gaumei un citām vietējām prasībām.

Šo māju cenas svārstās no 10.000 līdz 28.000 dol., un tās būs pieejamas publikas apskatei vairākus mēnešus.

LASĪTĀJU VĒSTULES

IETS PAR TĀLU

Bostonas Latviešu organizāciju savienība rīkoja Aizvesto pieminas sarīkojumu 12. jūnijā. Sarīkojums bija labi organizēts un labi apmeklēts. Bet ir notikušas divi lietas, kas rada pārdomas un sarūgtinājumu.

Augšā minētās organizāciju savienības aicinājums sarīkojumu apmeklēt beidzās ar teikumu: „Atlikums paredzēts trūcīgajām 14. jūnijā aizvesto ģimenēm". Tas izklausās dīvaini! Līdz šim ziedojām un atbalstījām visus trūcīgos tautiešus, neatkarīgi no tā, kad un kur viņi cietuši, nu sākam arī trūcīgos šķirot, vienus izcelt, citus pamest ēnā. Taču līdz Baigā gada 14. jūnijam jau daudzi simti bija gājuši savu moku un nāves ceļu, gāja to pēc 14. jūnija un sevišķi pēc Kurzemes kapitulācijas 1945. g. 8. maijā, kad pa visgrūtāko un asiņaināko moku un nāves ceļu aizgāja tūkstoši mūsu jaunatnes, mūsu karavīri. 14. jūnijā pieminami viņi visi. Trūcīgo iedalīšana kaut kādās „izdienas pakāpēs" ir nelikumīga rīcība.

Sarīkojuma svētrunā mācītājs A. Galiņš pielīdzināja latviešu tautas izturēšanos 14. jūnija notikumos Jēzus mātes Marijas drosmei tai brīdī, kad Jēzus sists krustā Golgātā. Bet tā taču nebija: tauta trīcēja baiļēs, ielas un ceļi bija tukši un klusi, ja kāds baigos notikumus vēroja, tad — slepus un iztālēm. Tā nu iznāca, ka mācītājs nevietā un pārdrošā veidā mūsu tautu pacildināja, bet Dievmātes tēlu pazemoja.

J. K., Bostonā.

SAVĀ ACĪ BAĻĶI NEREDZ, BET OTRA SKABARGU GAN

Šodien katrs jūtas aicināts steidzīgi tiesāt kādu cilvēku, kaut gan tiesa vēl nav teikusi savu spriedumu. Tā nesen Montreālā bija ieradies kāds cienījams tautietis no ASV un sabiedrībā vairākkārt jutās aicināts nicinoši izteikties par Dr. A. Valdmani.

Paliekām nezinā, kādos nolūkos viņš to darīja. Domājams gan, lai sevi izceltu un teiktu: „Lūk, es jau gan tāds neesmu!" Bet viņš aizmirsa, ka tas, kas uz otru dubļus met, pats tīrāks nepaliek. Mums daudziem ir zināmas viņa kombinācijas, un, ja viņam pašam tās ir aizmirsušās, lai viņš izlasa kaut vai Jāņa Jaunsudrabiņa atmiņu tēlojumu „Stāstu savai sievai" un pēc tam nokaunas. **Montreālietis O. Sī.**

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

K. Kursa

1940. GADA LIKTENĪGAIS JŪNIJS

ATMIŅU SKICES TIEM, KURI SĀK AIZMIRST UN PIEDOT

II

Svētdien, 16. jūnijā: New York Times tālajā Amerikā it pareizi paregoja (atreferējot sarkanarmijas iesoļošanu Lietuvā): „Pastāv bažas, ka tas pats notiks arī pārējās Baltijas valstīs, kas jau reducētas par padomju garnizona valstīm". Ap pusdienas laiku prezidents Ulmanis saņēma no sūtņa Maskavā plkv. Kociņa telegrammu, ka tūlīt sekos svarīga šifrēta telegramma; tā pienāca ap plkst. 14, pēc Latvijas laika plkst. 12. Molotovs bija nodevis Kociņam Latvijas valdībai adresētu notu (tanī pat dienā, tāda paša satura notu saņēma arī Igaunijas sūtnis Maskavā Reijs), kurā pārmeta, ka Latvija kopā ar citām Baltijas valstīm atdzīvinājusi un paplašinājusi militārsavienību, kas vērsta pret PSRS, un ir bīstama PSRS robežu drošībai. Padomju valdība tādu stāvokli vairs nevarot paciest un atzīst par pilnīgi nepieciešamu, ka Latvijā jānodibina Padomijai pieņemama valdība un bez kavēšanās Latvijas teritorijā jāielaiž padomju karaspēks, lai „nodrošinātu palīdzības pakta reālizēšanu un novērstu varbūtējus provokatoriskus aktus pret padomju garnizonu Latvijā." (Dažas nedēļas vēlāk, 7. jūlijā, arodbiedrību vadītāju sanāksmē kompartijas sekretārs Kalnbērziņš par Latvijas okupācijas iemesliem minēja, ka Latvija ar angļu imperiālistiem kalusi plānus pret PSRS!). PSRS ultimāts bija jāpieņem vai jānoraida. Ja to noraidīs vai neatbildēs (atbilde bija jādod līdz plkst. 22), sarkanarmieši Latvijas robežu pāries ar varu.

Plkst. 17 no Rīgas pils Ulmanis pa radio uzrunā Dziesmu svētku dalībniekus Daugavpilī, nekā neminot par nāves spriedumu Latvijas neatkarībai.

„Smagas dienas stāv mums visiem priekšā," teica prezidents, „varbūt pat smagākas, kādas vispār var būt! Ir jābūt nopietni sagatavotiem uz visu! Bet ticību un cerību nezaudēsim: Latvija bija un b ū s !"

Pēc radio uzrunas, plkst. 18 pilī uz sēdi sanāca Rīgā esošie valdības locekļi kopā ar armijas stāba vadību. Izšķiršanās bija īsa: pretošanās nozīmētu asiņu straumes, izpostītu zemi un sagādātu Sibīrijas tundras dzīvi palikušajām varoņu ģimenēm. Latviešu tautas nākotnes interesēs valdība pieņēma „Padomju ultimātu, labā ticībā, ka Maskava respektēs Latvijas suverēnitāti. Apmēram tanī pašā laikā arī Igaunijas valdība valsts prezidenta Petsa vadībā „pieņēma" padomju prettiesīgās un agresīvās prasības.

PLKV. ŪDENTIŅA DELEGĀCIJA

Somijas maršāls Manerheims savās atmiņās raksta, ka Lietuvas armijas virspavēlnieks ģen. Raštikis jau pēc vācu iebrukuma Polijā esot ierosinājis Baltijas valstu militāro savienību, kam Latvija nepiekritusi, jo baidījusies sakaitināt krievus. Baltijas valstis ar savām 20 kaŗeivīgām divīzijām būtu arī Padomijai visai ciets rieksts, ko krievi it labi apzinājās. Okupējot šīs valsts pakāpeniski, pa vienai. (Somijai kaŗā ar Krieviju bija tikai 15 divīzijas, no tām 2 neapbruņotas).

Armijas vadība domāja, ka komūnisti paplašinās mūsu zemē savas bazes, kaŗaspēks ienāks miermīlīgi un sadarbībā ar mūsu armiju. Saziņā ar padomju sūtniecību svētdienas vakarā pēc valdības sēdes uz Indras - Bigosovas robežpunktu ar vilcienu devās mūsu armijas 5 virsnieku delegācija plkv. Ūdentiņa vadībā, lai pie robežas satiktos ar padomju pilnvarotiem virsniekiem un uz vietas izkārtotu padomju kaŗaspēka ienākšanu. Kaut mūsu virsnieki jau bija izbraukuši, padomju sūtniecība deva citu ziņu: tiem jābūt pirmdienas rītā, plkst. 9 valsts otrā malā Joniškos. Šo ziņu izdevās caur staciju priekšniekiem nodot mūsu virsniekiem, un delegācija devās uz Joniškiem, kur tos ar lielu nosebošanos beidzot sastapa padomju tanku ģenerālis Pavlovs, kurš tikko sekmīgi bija veicis Lietuvas militāro okupāciju un iesācis Latvijas okupācijas plāna īstenošanu. Ģen. Pavlova rupjo izturēšanos mūsu virsnieki pacieta stoiskā mierā (ģenerālis pie pusdienām plātījās, ka 2.000 krievu bumbvežu tikai gaidot pavēli nobumbot Rīgu).

KRIEVU KAŖASPĒKS LATVIJĀ

Pirmdien, 17. jūnijā: Kamēr rietumnieki prātoja, vai tiešām mazās Baltijas valstis pēc Somijas neveiksmēm būtu vēl domājušas par cīņu pret lielo Padomiju (New York Herald Tribune 17. jūnijā rakstīja: „PSRS iegansti, ka Baltijas valstis sazvērējušās uzbrukt Pad. Savienībai, ir bērnišķīgi"). Joniškos ģen. Pavlovs smalki apkrāpa mūsu armijas delegāciju: vēlīnā pēcpusdienā, kad Pavlovs - Ūdentiņš parakstīja formālu aktu par sarkanarmijas papildus kaŗaspēka ielaišanu Latvijā pa noteiktiem ceļiem uz noteiktām novietnēm, Latvija jau bija okupēta pēc tā paša ģen. Pavlova pavēles, pirms abu valstu militārās komisijas Joniškos bija sarokojušās, sarkanarmija jau bija pārgājusi Latvijas robežu pie Zilupes un Meitenes. Kad Jelgavas apriņka pr-ks bija telefonējis uz Rīgu, ka no Lietuvas puses Zemgales metropoles virzienā nāk sarkanie tanki, mūsu armijas stābs, velti izgaidījies kādu vēsti no plkv. Ūdentiņa no Joniškiem, komandēja plkv. ltn. Ķikuli izbraukt krieviem pretim un norādīt viņiem kā pagaidu novietni Uzvaras laukumu Pārdaugavā. Sastapis krievu tanku vienības komandieri uz Rīgas - Jelgavas šosejas, netālu aiz Olaines, plkv. Ķikulis tam militārā stājā ziņoja par savu uzdevumu pavadīt viņu un tā vienības uz pagaidu novietni Uzvaras laukumā. Krievu virsnieks mūsu pulkvedi noraidīja: „Es izpildu k a u j a s p a v ē l i un nekādu jūsu palīdzību pieņemt nevaru!" Krieviem viņu kaujas pavēle noteica ieņemt Spilves lidostu, Rīgas raidītāju (pārtrauca raidījumus), galv. pastu, telegrafu un dzelzceļa stacijas. Plkv. Ķikulis šo drāmatisko ziņu, pirms krievi ap plkst. 15 sasniedza Rīgu, paspēja pa tālruni paziņot Armijas stābam. Padomju kaŗaspēks pēc instrukcijām ieņēma uzdotās vietas Latvijā, ielenca municijas noliktavas, kazarmas, un kaujas gatavībā novietojās svarīgākajos ielu krustojumos. Izmetot latviešu kaŗavīrus no mītnēm, sarkanie iebrucēji rekvizēja satiksmes un transporta līdzekļus un rīkojās kā okupācijas kaŗaspēks. „New York Times" 17. jūnija pēcpusdienas n-rā jau ziņoja: „Divas padomju invāzijas! Sarkanarmija iemaršē Latvijā un Igaunijā." Kad Rīgā izplatījās baumas, ka prezidents Ulmanis aizbēdzis lidmašīnā (New York Times šīs baumas atsauca tikai 19. jūnijā), Ulmanis vaļējā automobilī lēnā braucienā devās pa galvaspilsētas ielām uz Brāļu kapiem, pēdējo reizi liecot savu sirmo galvu to varoņu asinsziedam, kas mums reiz deva pašiem savu valsti...

Pirmie, kas saņēma vēsti par sarkano tanku tuvošanos Rīgai, bija Iekšlietu un Kaŗa ministrijas, kas to turēja lielā slepenībā. Un tomēr Rīgā bija ļaudis, kas visu to zināja pat labāk: pirmiem krievu tankiem iebraucot Rīgā, komūnistu piektā kolonna bija jau noorganizējusi svinīgu sagaidītāju bandas, kas pasniedza tankistiem ne vien sagatavotus ziedus, bet pateicībā glaudīja un pat skūpstīja noputējušos tankus, vairāki arī lūdza no krieviem gabaliņu maizes, jo viņi te ciešot badu! Kad Kārļa ielas Prefektūras apkaimē mūsu kārtības sargi pūlējās atturēt saradušos „apsveicējus" no pārākas uzbāzības padomju kaŗavīriem, pagrīdnieku saorganizēti pašpuikas uzbruka mūsu policistiem un dažus smagi piekāva. Kādu pašaizsardzības nolūkā nošautu komūnistu algādzi, kompartija vēlāk ar skaļu propagandas bungu rībināšanu apbedija kā tautas varoni un uzsāka terrora akciju pret Latvijas policistiem (to izbeidza, kad latvju strādniecība pasīvi pretojās pieņemt nāves sodu rezolūcijas policistiem). „Apsveicēju" nemierus apslāpēja mūsu armijas stāba rota, kas uzliktiem durkļiem tos izklīdināja.

Pēc valdības sēdes Rīgas pilī, plkst. 22, mūsu prezidents Ulmanis pēdējoreiz uzrunāja tautu pa Rīgas, Liepājas, Madonas un Kuldīgas raidītājiem: prezidents, balstoties uz abu valstu draudzīgām attiekśmēm, aicināja latviešu tautu pret ienākušo padomju kaŗaspēku izturēties draudzīgi.

„Šinī brīdī," teica vīrs, kurš Latvijas valstiskai neatkarībai bija veltījis savu mūžu, „es jūs aicinu pierādīt domās, darbos un stājā tautas dvēseles spēku, ko izraisījuši atjaunotās Latvijas ziedu gadi. Kā es palikšu savā vietā, palieciet arī jūs savējās!"

(Turpinājums sekos).

Gunars Vilciņš

beidzis ar Bachelor of Science gradu Ričmondas (Va.) universitāti. Viņš strādā pie universitātes par ķīmijas laborātorijas asistentu un rudenī domā turpināt studijas, lai iegūtu M. S. gradu.

FANNIJA VĪKSNE DZIEDĀS KANADĀ

26. jūnijā Hamiltonā un 1. jūlijā Toronto

Grūti iedomāties neatkarīgās Latvijas pilsoni, kas nebūtu dzirdējis Fanniju Vīksni. Tie klausītāji, kam Latvijā nebija lemts mākslinieci dzirdēt kā koncertestrādes solisti, ar pēdējo paguva kontaktēt programmās, ko tik bieži pārraidīja Rīgas radiofons.

Tomēr visplašākajai klausītāju saimei Fannija Vīksne palikusi neaizmirstamā atmiņā kā operešu un Vīnes dziesmu interprēte, kaut arī netrūka to klausītāju, kas jūsmoja par viņas nopietno klasisko Mūzu. Tieši šajā sakarā Vīksnes mūzikālā talanta daudzveidība ar ievērojamo vokālo slīpējumu (kuŗu dziedātāja ieguva pie skolotājām Latvijā Čerkaskajas un Žebranskas, bet Vīnē Duzolinas Džanini), attīstīja mākslniecē panākumiem bagātu radošo aktīvitāti ne tikvien mūsu zemē, bet arī tālu aiz tās robežām.

Dzirdot Fannijas Vīksnes augstvērtīgo interpretācijas kultūru klasiķu dažādo stilu un formu tulkojumos, ļoti pārsteidz mākslinieces sevišķi gaumīgā kompetence arī vieglās mākslas žanrā. Bez patstāvīgiem oriģināldziesmu vakariem Konservātorijas zālē, Universitātes aulā, Lielajā ģildē un citur, un ilgākas darbības kā operešu primadonnai Rīgas Zemnieku drāmā (tā saucamajā „Intimajā operetē"), kā arī atsevišķām viesizrādēm Nacionālās Operas operešu uzvedumos, atmiņā palikuši jo sevišķi mākslinieces ilggadīgie solistes pienākumi radiofonā, kur viņa ar savu plašo un daudzpusīgo repertuāru iemantoja ievērojamas klausītāju masas. Nav aizmirsti arī viņas Jāņu mātes dziedājumi Rīgas radiofona gadskārtējos grandiozajos Līgo vakara inscenējumos, tāpat Rīgas jūrmalas Dzintaru un Mellūžu koncertdārzu simfoniskie koncerti ar Fanniju Vīksni kā solisti.

No atmiņām atgriežoties tagadnē, ir atkal Jāņi... Skanēs Līgo dziesmas svešajās zemēs, skanēs tās visur, kur vien vēl latvieši spējuši saglabāt savus senču tikumus un tradicijas kā vienu no neatņemamām vērtībām savai mentālitātei un dzīves ziņai. Tieši šajā laikā arī Fannija Vīksne viesosies Kanadā, lai 26. jūnijā dziedātu Jāņu sarīkojumā Hamiltonā, bet dažas dienas vēlāk — 1. jūlijā — savā patstāvīgajā operešu vakarā Toronto. Programmā, bez operetēm un Vīnes dziesmām, dzirdēsim vēl Nikolaja Kreišmaņa oriģināldziesmas no cikla „Ezerpils romances", ar Elzas Ķezberes tekstiem, un franču beržeretes (ganu dziesmiņas).

In.

Dziedone Fannija Vīksne ar ziedu veltēm pēc sava koncerta Ņujorkā. J. Prinča foto.

JAUNS AGRONOMIJAS MAĢISTRS

Agronoms Ernests Reinbergs iebrauca Kanadā pirms 5 gadiem. Lai latviešu agronomi varētu strādāt savu darbu Kanadā, tiem jāiegūst Kanadas agronomu kvalifikācija. To var iegūt, ja pie Kanadas lauksaimniecības augstskolas izstrādā agronomijas zinātņu maģistra darbu.

Pirms 2 gadiem E. Reinbergs sāka strādāt Ontario lauksaimniecības kolledžā Gvelfā maģistra darbu pie augkopības katedras.

Šinī pavasarī viņš Toronto universitātē aizstāvēja savu diplomdarbu par tematu: „Some factors affecting hull adherence in barley" un ieguva M.S.A. (Master of Science of Agriculture) gradu.

Tagad jaunais maģistrs saistīts pie minētās katedras par asistentu un lektoru augkopībā. Viņa pašreizējais uzdevums ir pārzināt kolledžas miežu un auzu jaunu šķirņu audzēšanas izmēģinājumus un selekciju.

E. Reinbergs dzimis 1920. g. Vecauces pagastā. 1944. gadā viņš ieguva agronoma gradu Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijā, ir korporācijas „Latvia" loceklis.

A. V.

Ārzemju ceļojumi bez centa naudas

Skandināvu gaisa satiksmes sabiedrība ASV paziņojusi, ka sarīko ceļojumus uz Vāciju, Franciju, Itāliju, Angliju un Šveici ērtajās Globetrotter un Royal Viking lidmašīnās bez centa iemaksas. Jauna „Signature Travel Plan" sistēma paredz ceļa, viesnīcu, izbraucienu un pat dzeramnaudu izdevumu samaksu uz 12, 18 un 24 mēnešu nomaksu.

Kk.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTAS GRĀMATAS

Iznācis žurnāls „Latvijas brīvībai" aprīļa izdevums (Nr. 5). Saturā B. Ābera raksts par sūtni Dr. A. Spekki un „Konstruktīvie un destuktīvie spēki Latvijas vēsturē", A. Šildes — Latviešu līdzdalība Eiropas kustībā, J. Rudzīša — Latviešu rakstnieki pozicijās, V. Klīves — Latviešu jaunatnes problēmas u. c.

MILVOKOS VEIDOJAS PROFESIONĀLU AKTIEŖU TEĀTRIS

Milvoku latvieši pagājušā sezonā, gandrīz tāpat kā kāreiz Jelgavā vai Daugavpilī, pašu teātra ļaužu darba rezultātā varēja skatīt sešu lugu jauniestudējumus: Viskonsinas latviešu biedrības ansamblis rež. Pētera Ozola sagatavojumā izrādīja J. Akurātera Priecīgo saimnieku, E. Zālītes Maldu Mildas sapņojumu, R. Blaumaņa Pazudušo dēlu un nupat jūnija sākumā F. Molnāra Spēli pilī, bet Daugavas Vanagu apvienības trupa — A. Brigaderes Kad sievas spēkojas un Sprīdīti, ko abus sagatavoja Milija Valtere - Einberga. Sprīdīti istenībā no DV trupas pastāvīgajiem tēlotājiem nepiedalījās neviens, bet visās lomās bija bērni un jaunieši, kas A. Eglīša jauko dekorāciju un J. Mintika apgaismojuma fonā tomēr parādīja tādu veikumu, kas tālu pārsniedza to mērauklu, ar kādu līdzīgas bērnu izrādes parasti mēdz vērtēt.

Nākošā sezonā abām pastāvošām Milvoku latviešu teātra trupām rādās gatavojamies nopietns konkurents, jo pēc vairākkārtējiem nesekmīgiem mēģinājumiem beidzot savu ansambli izveidojuši vietējie profesionālie aktieri: Gustavs Amols (Latvijā darbojās Latgales un Tautas teātros un Radiofonā), Elza Tauriņa - Mintika un Jānis Mintiks (abi no Jelgavas un Eslingenas t.), Alise Laure - Krūmiņa un Voldemārs Krūmiņš (abi Jelgavas un Tautas t.) un Ēriks Leimanis (Cēsu t.), kas pieaicinājuši talkā arī vairākus spējīgākos iesācējus; jaunajā ansamblī gan nav iesaistījušies abu līdzšinējo trupu režisori — M. Einberga un P. Ozols. Pagaidām „profesionāļi" paredzējuši sagatavot tikai vienu lugu — R. Blaumaņa Indrānus G. Amola režijā, ko Milvoku latviešu studentu kopas sarīkojumā izrādīs rudenī, bet domājams, ka ar to vien trupas darbība neaprobežosies.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu organizāciju prezidija sēde 11. jūnijā bija veltīta dziesmu svētku organizēšanai 1956. gadā. Apspriežot ar dziesmu svētkiem saistītos izdevumus, lēsa, ka apmeklētāju skaits varētu būt 7.000. Jūlija sākumā sasauks visu Ņujorkas organizāciju pārstāvju apspriedi, kurā izraudzīs dziesmu svētku rīcības komiteju.

INDIĀNAPOLE

● Šortridžas ģimnazijas (Indiānāpolē) šī gada 429 absolventu vidū redzējām arī 7 latviešu jauniešus — Mirdzu Adamkoviču, Dagniju Blomkalni, Viesturu Lāci, Beāti Nesauli, Jāni Strīķi, Intu Vanagu un Ligitu Zabu.

● Batlera universitātes (Indiānāpolē) 99. izlaidumā 413 absolventu vidū College of Liberal Arts un Sciences ar Bachelor of Science (B. S.) gradu absolvēja arī mūsu tautiete Ingrida Dapkus, rosīga Indiānas latviešu studentu kopas un Indiānas latviešu biedrības drāmatiskās kopas dalībniece un ILB literārā pulciņa priekšnieka vietniece.

● Pie 1. amerikāņu ev. - lut. draudzes pastāvošās latviešu grupas pirmā jauniešu iesvētīšana notiks 4. jūlijā. Grupas vadītāja māc. Volrāta Isāka vadīto iesvētes mācību jau kopš 9. maija apmeklē 5 jaunieši.

● 29. un 30. maijā ASV vidējo valšķu lielākajā latviešu centrā Čikāgā (Ill.) — notikušajā ASV vidējo un austrumu valšķu latviešu mācītāju un draudžu un dievkalpojumu kopu pārstāvju konferencē piedalījās arī Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudzes mācītājs Pēteris Nesaule.

G. G.

TAKOMA, Vaš.)

● 15. maijā Takomas latviešu ev. - lut. draudzes dāmu komitejas rīkotā bazārā — mantu loterijā kopā ieņemts $435.54, dodot tīro atlikumu $383.16.

● Pagājušā sezonā Takomas pilsētas meistarsacīkstēs volejbolā redzamus panākumus guva latviešu sportisti, kas startēja kā Takomas YMCA's komanda, izcīnot Takomas pilsētas meistartitulu volejbolā. Komandā spēlēja: Bērzājs, I. Čakārnis, A. Krūmiņš, A. Dumpis, B. Rozenfelds, P. Krastiņš, J. Lazdiņš, B. Jēčs, Dž Apsītis un V. Noriņš.

● No Takomas latviešu jauniešiem aktīvā kaŗa dienestā atrodas Juris Delle (Japānā), Andris Apsītis (ASV), Juris Eglītis (izpletņu lēcējos ASV), A. Dambītis (ASV), Harijs Bisenieks (Japānā), Roberts Bisenieks (ASV) un Imants Jaunzems (Japānā - Korejā). Pēdējie četri dienestam pieteikušies brīvprātīgi, pie kam I. Jaunzems un A. Dambītis parakstījuši līgumu uz otriem trim gadiem. Pēc nokalpotā divu gadu kaŗa dienesta ASV bruņotos spēkos privātā dzīvē atgriezušies seržants Gunārs Lapiņš (cīnījies Korejā), kaprāļi Gunārs Noriņš (dienējis Vācijā), Ilmārs Miķelsons (dienējis Japānā un Korejā) un Artūrs Lūsis, kas pašlaik atrodas rezervē. Naiconālā Gvardē sastāv Juris Mačs, Edmunts Laukers un Marģers Šmits.

● 14. jūnija aizvesto atceres dienu sestdien, 12. jūnijā, rīkoja TLEvL draudze kopā ar LBVS Takomas nodaļu. Dievkalpojumu vadīja māc. E. Mačs un ar solo dziesmām piedalījās Gustava Ādolfa kolledžas (Mineapolē) dziedāšanas profesors Priednieks - Kavara un Biruta Šmita, pavadīja Ruta Delle. LBVS Takomas nod. pr-ks Videnieks referēja par 14. jūniju vēstures skatījumā.

● Operdziedoņa Priednieka - Kavaras vienīgais koncerts Vašingtonas valstī notika svētdien, 15. jūnijā, YWCA's koncertzālē. Programmā bija latviešu un arī cittautu komponistu dziesmas, kā arī ārijas no operām — Rigoletto, Karmenas, Lohengrīna un Ugunī. Atsaucīgie klausītāji prasīja vairākkārtējas piedevas un pateicās ar ziediem. Pēc dziedoņa paša teiktā, viņš bija ieradies no Portlandes (Oregonā) „ar jaunu fraku un svaigu balsi".

● Latviešu svētdienas skola un draudze rīkoja gadskārtējo skolēnu un viņu vecāku izbraukumu 13. jūnijā uz Luterlendes atpūtas vietu. Bērniem bija noorganizētas dažādas nodarbības un sacensības sporta darbinieka A. Celma un skolotāju vadībā. Skolas padome bija iegādājusies balvas bērnu iepriecināšanai.

● ASV pavalstniecību līdz šim ieguvuši sporta darbinieka Richarda Dekšenieka ģimene (5), Korejas kaŗa veterāni Gunārs Lapiņš un Gunars Noriņš, Ingeborge Chase, Ārija Brown's un Aldons Ābers.

G. Āb.

— Kā tu, pintiķi, domā, kas jūs, vīriešus, šķiŗ no mērkaķa?
— Man liekas, ka advokāts.

ROČESTRĀ

● Šinīs dienās uz dzīvi Kalifornijā pārceļas mūsu tautiete A. Elliota ar ģimeni. Viņa bija pirmā latviete, kas kopā ar savu vīru amerikāņi ieradās Ročestrā. Neaizmirstot savu tautisko pienākumu, viņa rūpējās par saviem tautiešiem, apmeklēja visus laukos novietotās latviešu ģimenes, izpalīdzēdama ar padomiem un norādījumiem grūtos dzīves un darba apstākļos. Viņa devusi pati un sagādājusi no amerikāņiem galvojumus vairākām latviešu ģimenēm, ar vairākiem priekšlasījumiem amerikāņu sabiedrībai popularizējusi Latviju un latviešu tautu, demonstrējot tautisko tērpu un rotas lietas, kā arī uzstājusies radio un televīzijas uzvedumos, pasvītrojot savas dzimtenes Latvijas likteni pēc Otrā pasaules kaŗa. Rosīgajai un darbīgajai tautietei Ročestras latviešu Krusta draudzes dāmu komiteja bija rīkojusi intimi noskaņotu atvadvakaru. Komitejas pr-ce M. Ozola, pasniedzot atmiņai tautiski izstrādātu spilvenu, pateicās A. Elliota kundzei par lielisko sadarbību, novēlēdama arī vienmēr saglabāt savu latvietību un neaizmirst latviešus un Latviju.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Latvijas agronomu biedrības Mičiganas kopa rīko šogad savu pirmo sanāksmi jūnija mēneša beigās agr. P. Finartija saimniecībā un gaida pie sevis agr. V. Grozgalvi no Viskonsinas. Pēdējais pastāstīs par saviem novērojumiem ASV lauksaimniecībā un tiešo pieredzi praktiskajā darbā, kā arī informēs sanāksmes dalībniekus par jaunākiem atzinumiem šinī nozarē un varbūtējām nākotnes izredzēm. Sanāksme aicinās piedalīties arī lauksaimniekus un interesentus. Sanāksmes dienu izziņos vēlāk.

● Vietējā Davenporta institūtā Rasma Steine beigusi komptometrijas klasi un Anna Cubina — sekretāru kursu.

V. Z.

KALAMAZŪ

● Jāņu vakaru vietējā Latviešu biedrība rīko Staga lauksaimniecībā 26. jūnijā, plkst. 20.00. Piedalīsies koris „Dziesmu Vairogs" un Kalamazū Jaunatnes kopa.

● Iesvētīšanas dievkalpojums Sv. Jāņa ev. - lut. latviešu draudzei notiks svētdien, 27. jūnijā, plkst. 1 p.p. Sv. Trīsvienības baznīcā. Iesvētīs 7 jauniešus. Bez mācītāja J. Turka piedalīsies māc. P. Ķirsons no Čikāgas. Dziedās draudzes koris prof. A. Ābeles vadībā.

● Latviešu biedrības dāmu komitejas priekšniece Ilga Ose ģimenes apstākļu dēļ atteikusies no amata, paliekot turpmāk dāmu komitejā. Viņas vietā par priekšnieci ievēlēta Valentīna Brūvere.

Kalns

MILVOKOS

● „Man nav mīļākas tautas par latviešu tautu, un man nav skaistākas valodas par latviešu valodu", ar šiem Kronvalda vārdiem no 11 zēniem un meitenēm, kas pagājušā nedēļā absolvēja Viskonsinas latviešu biedrības sestdienas skolu, mācību nobeiguma aktā atvadījās viņu klases audzinātāja A. Rumpētere. Savu tautu mīlēt un cienīt svētrunā mudināja arī prāv. A. Rumpēteris, bet skolotāju pašaizliedzīgo darbu cildināja VLB pārstāvis P. Turlais, Viskonsinas korporāciju kopas seniors un vecāku padomes loceklis P. Pelcis un citi. Visi absolventi, kā arī citu klašu labākie skolnieki saņēma veltes — latviešu grāmatas, ko bija dāvinājusi VLB, Korporāciju, Studenšu korporāciju un Milvoku studentu kopas. Arī skolotājiem tika ziedi un dāvanas gan no audzēkņiem, gan VLB.

Skolu absolvēja: Pēteris Avens, Nora Bēdele, Uldis Cinītis, Ilga Čakāne, Ints Gagainis, Jānis Inveiss, Māra Kīna, Velta Pelce, Andris Pētersons, Zigurs Teranis un Juris Turlais; skolas vadītāji ir B. Staķle un M. Grants un par skolotājiem strādāja A. Gailāne, R. Prūsis, L. Pžibucka, A. Rumpētere, M. Turlā un L. Upīte.

● Pārvēlot vadību abām Milvoku ev. - lut. draudzēm, par lielākās un vecākās — Latviešu draudzes priekšnieku, iepriekšējam R. Alksnim nekandidējot, izraudzīts Andrejs Kreišmanis, bet par Sv. Jāņa draudzes — līdzšinējais — Jānis Druvaskalns. Kreišmanis ar 36 gadiem, ir viens no jaunākajiem latviešu draudžu priekšniekiem brīvajā pasaulē, un vēl zīmīgi tas, ka abi draudžu priekšnieki ir jelgavnieki.

● Gaujas skautu vienības mazskautu pulciņa vecākais vad. O. Blūms ar palīdzi vad. A. Druvaskalni pieņēma piecu jaunu mazskautu svinīgo solījumu, un dzeltenos kaklautus pirmo reizi apsēja Jānim Kreišmanim, Dainim Kalvelim, Gundaram Pētersonam, Jānim Bolšteinam un Jurim Kreišamnim.

● Milvoku latviešu šachisti, kas vietējā šacha dzīvē sekmīgi turas labāko vidū, pievienojušies Daugavas Vanagu apvienībai kā atsevišķa sekcija, par tās vadītāju izraugot L. Gaigalu.

-ol-

CEĻA VĀRDI

Allaž piedod saviem ienaidniekiem, un nekas cits viņiem tā neķersies pie sirds.
Oskars Vailds

Tie viņam jautāja: „Kad būs pasaules gals?" un viņš atbildēja: „Tajā dienā, kad es miršu."

Noliec visas lietas savā vietā, — kad laiks būs klāt, viņi noliks tevi tavējā.

Es atrados viens pats tuksnesī, bet nejutos sliktāk nekā nepatīkama ceļa biedra klātienē.
Arabu sakāmvārdi

Allaž vadi auto tā, lai tava braukšanas atļaujas izbeidzas pirms tevis paša.
English Digest

Latviešu fotografu

IZSTĀDE STOKHOLMĀ

19. jūnijā Stokholmas centrā pie Karaļa dārza apmeklētājiem durvis atvēra Ekstrēma galerija, kur izstādei pulcināti trimdas latviešu fotografu vairāk kā 80 labākie uzņēmumi. Izstāde publikai būs atvērta divas dienas. Šīs apsveicamās idejas autors un reālizētājs ir DV Zviedrijas valdes Informācijas nozare, kas laikrakstos publicēja uzaicinājumu foto draugiem iesūtīt labākos uzņēmumus, ne vairāk par trim darbiem no katra autora. Atsaucība izrādījās ļoti dzīva, jo iesūtītais kuplajs uzņēmumu skaits liecina, ka šīs izstādes vajadzība ir bijusi pilnīgi nobriedusi. Fotografi piedalās no Zviedrijas, Anglijas, Vācijas, Francijas un Kanadas. Šķiet, ja rīkotāji savlaicīgi būtu publicējuši uzaicinājumus ne vien Eiropas, bet arī citu kontinentu laikrakstos, atsaucība būtu bijusi vēl lielāka. Pirms uzņēmumu izstādīšanas galerijā, tie nodoti zviedru lietpratēju rīcībā, kas tos izvērtēja un piešķīra goda balvas un atzinības rakstus, godalgojot piecus labākos uzņēmumus un vienu labāko seriju. Rezultātus paziņos izstādes laikā.

Zviedrijas DV lielais salidojums šogad notiks septembrī Zviedrijas otrā lielākā pilsētā Gēteborgā, kur arī paredzēts pārcelt foto izstādi, un vēlāk vēl uz citiem lielākiem latviešu centriem, lai dotu iespēju lielākam tautiešu skaitam ar to iepazīties.

Pēc saņemtās informācijas no rīkotājiem, tie ir ļoti apmierināti par fotografu plašo atsaucību un lūdz katru, kam ir foto aparāts, to izmantot atvaļinājumu laikā ceļojumos, darbā un mājā un sagatavot labākos uzņēmumus nākošajai izstādei, kuru domāts noorganizēt visai plašu, sagaidot visos pasaules kontinentos izkaisīto latviešu fotografu piedalīšanos. Tas būs tiešām latviešu dzīves „pasaules spogulis".

Reinh. Simanis

NEPATIKŠANAS NODOKĻU MAKSĀTĀJIEM

Toronto laikraksti ziņo, ka pilsētas nodokļu maksātājus sagaida nepatīkama vēsts, jo valdība paredzējusi nodokļu pirmo maksājuma termiņu 14. augustā. Līdzšinējā praksē pirmā maksājumā bija jāsamaksā 1/3 no nodokļu kopsummas, bet tagad 2/3. Toronto pilsētas budžets no pag. g. 41.3 milj. dolaru šogad pieaudzis uz 43,8 miljoniem dolaru. Nekustamo īpašumu nodokļu likmes būs skaidras tikai pēc tam, kad atsevišķās pilsētas daļas būs noskaidrojušas savas nodokļu likmes. Nekustamo īpašumu nodokļu paziņojumi netiks izsūtīti pirms jūlija beigām vai augusta sākuma. Pilsētas budžeta lielāko daļu — 67 1/4 proc. paredzēts izdot izglītības veicināšanai, celtniecībai un aprūpei — 9 7/8 proc., administrātīviem izdevumiem — 4 1/4 proc., ceļu izbūvei — 3/4 proc., tiesu administrācijai — 2 proc.

KANADIEŠU „brīnumbērns" spēlē

(Promenādes koncertā)

Pagājušās ceturtdienas promenādes koncerts, kaut gan laiks bija lietains, pulcināja pāri par 2.000 klausītāju. Toronto simfonisko orķestri diriģēja bijušais Berlīnes filharmoniskā orķestra diriģents Dr. Heincs Ungers, iesākot ar Aubera operas „Fra Diavolo" uvertīru. Otra uvertīra bija no Čaikovska „Romeo un Džuljetas". Abus šos darbus Ungers diriģēja ar lielu izjūtu un aizraušību. Ja „Romeo un Džulietā" vēl pietrūka pilnīgāka iztulkojuma, tad šie trūkumi ir liekami nevis uz diriģenta, bet gan uz orķestrantu lēses. Šim koncertam par solisti bija aicināta 17 gadus vecā pianiste Patricia Parr — kanadiešu „brīnumbērns". Jau sešu gadu vecumā viņa deva savu pirmo klavierkoncertu Ņujorkā, bet trīs gadus vēlāk saņēma pirmo uzaicinājumu spēlēt kopā ar Toronto simfonisko orķestri. No tā laika šī jaunā pianiste 18 reižu bijusi kā viešņa Toronto simfoniskajos koncertos. Viņa vēl jo projām mācās klavierspēli Ņujorkā pie Isabellas Vengerovas, atlicmot laiku arī kompozicijai, kuru tā mācās pie amerikāņu komponista Menotti, kas kļuva plaši pazīstams ar operu „Konsuls". Pianistes labākais sniegums bija Paganīni - Lista etīde A minorā.

Nākošajā promenādes koncertā dziedās igauņu dziedātāja Irēne Loosberga (mecosoprāns).

A. K.

DR. DĀVIDA BĪSKAPA

75 GADU MŪŽA ATCERE

Pēc visai ražena darba posma 3. jūnijā savu 75. dzimšanas dienu nosvinēja pazīstamais ārsts un sabiedriskais darbinieks, kā arī vairāku grāmatu autors un bijušais Jelgavas Sarkanā Krusta slimnīcas direktors Dr. Dāvids Bīskaps. Viņš dzimis 1879. g. 3. jūnijā. Studējis Tērbatas universitātes medicīnas fakultātē. Studiju laikā kopā ar citiem latviešu

Dr. D. Bīskaps

studējošiem noorganizējis biedrību „Darbs", bet Krievijas izglītības ministrs to nav apstiprinājis. Neatkarīgās Latvijas laikā pievienojies studentu organizācijas „Austrums" filistru biedrībai, un tās loceklis Dr. Bīskaps ir vēl šodien. Kā lauku ārsts (rajonu ārsts) darbojies Mežotnē, Žeimē un Kronā — Bērzmuižā. Papildinājis zināšanas Berlīnes Charitē klīnikā un 1913./14. g. praktizējis kā ārsts Jelgavā. Pirmajā pasaules karā iesaukts kā rezerves ārsts, no dienesta atvaļināts 1918. gadā. Dr. K. Bīskaps darbojies par Jelgavas Sarkanā krusta direktoru no 1919. g. līdz 1944. g. vasarai ar pārtraukumu lielinieku okupācijas laikā, kad atcelts no direktora amata. Veicis arī Jelgavas apriņķa un tiesas ārsta pienākumus līdz 1937. g. Jelgavā sazarojās arī Dr. Bīskapa sabiedriskā darbība gan Sarkanā krustā, tuberkulozes un vēža apkarošanas b-bā, Jelgavas latviešu biedrībā u. c. Par nopelniem apbalvots ar Latvijas Sarkanā krusta 1. šķiras ordeni, Triju zvaigžņu ordeni, Atzinības krustu, Aizsargu nopelnu krustu u. c. goda zīmēm. Vācu okupācijas laikā strādājis par Tautas palīdzības Jelgavas nodaļas vadītāju, bet Zemgales apgabala komisārs Medems viņu atbrīvojis no amata. Rakstījis vairākos laikrakstos un žurnālos: „Dzimtenes Vēstensī", „Jaunajos laikos", Latvijā Amerikā", „Jaunajā Zemgalietī" u. c. izdevumos. Sarakstījis vairākas ārstniecības grāmatas: Ķemeru veselības avoti, Lipīgās slimības (4 izdevumi), Sieviete - māte (pēc prof. Meiera), Sieviete no bioloģiskā viedokļa (pēc prof. Michnova), Māte un bērns (4 izdevumi), Kā izsargāt bērnus no alkohola, smēķēšanas un tuberkulozes un Lielais mājas ārsts. Bijis Rīgas latviešu biedrības Derīgu grāmatu nodaļas līdzstrādnieks, Latvijas konversācijas vārdnīcā mediciniskos jautājumos (red. J. Dravnieks) un Jaunā Zemgalieša redaktors no 1923. g. līdz 1925. g. Savienotajās Valstīs iecelojis 1950. g. Leikvjū pilsētiņā noorganizējis un vada Grand Rapidu un apkārtnes latviešu draudzes kopu, lasa referātus un devis daudzus padomus tautiešiem, sevišķi iecelošanas posma sākumā. Strādā pie kādas grāmatas medicīniskos jautājumos.

Valters Zirnītis

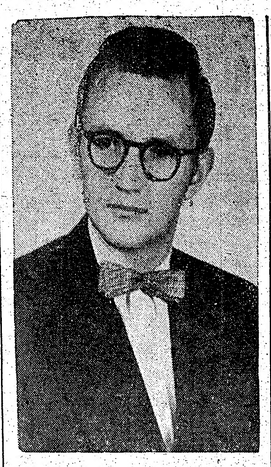

Gunars Ejups

no Grand Rapidiem ar uzslavu beidzis Mičigenas valsts kolledžas rezidenciālo architektūras fakultāti Lansingā, iegūstot Bachelor of Science gradu. Viņš domā studijas turpināt Master grada iegūšanai, parallēli strādājot arī pie kolledžas par asistentu. Gunars Ejups ir Sigma Lambda Chi, kā arī M.S.C. sportistu goda biedrs. Viņš ir kolledžas paukotāju vienības loceklis un nesen ASV amatieru paukotāju sacensībās, apgabala meistarsacīkstēs Detroitā paukošanā ar zobenu ieguva pirmo vietu.

AIZVESTO PIEMIŅAS AKTI...

(Pārnesums no 2. lpp.)

GRAND RAPIDOS

Aizvesto tautiešu piemiņas akts Grand Rapidos bija 13. jūn. vakarā Latviešu biedrības telpās. To atklāja Latviešu biedrības prks O. Leimanis. Ar īsu klusuma brīdi godināja aizvestos un visus tos, kas atdevuši savas dzīvības par Latvijas brīvību. Pēc uzrunas kopīgi nodziedāja „Dievs, svētī Latviju". Prof. B. Ābers, no Ņujorkas, Komitejas Latvijas brīvībai loceklis, starp citu pasvītroja, ka 14. jūnijā, mūsu tautas sēru dienā, mēs pieminam arī gaŗās rindas aizrestoto vagonu ar mūsu tautas aizvestiem brāļiem un māsām vēlākos gados un pat šodien. Bez tam runātājs sniedza plašāku pārskatu par apstākļiem dzimtenē, kas nekādā ziņā nav uzlabojušies, bet kļūst arvien smagāki un neizturamāki. Ja latvietis šodien vēl dzīvo, tad tikai ar savu sīksto dabu un morālo stāju. Zīmīgam notikumam piemērotas dziesmas dziedāja Anna Tolka un Ernests Kupcis no Čikāgas. Klavieru pavadījumu veica Edv. Grīnvalds no Hastingas.

14. jūnijā visās latviešu draudzēs notika svinīgi piemiņas dievkalpojumi.

VILIMANTIKA

Vilimantikas nelielā latviešu kolonija bija sarīkojusi iespaidīgu aizvesto piemiņas aktu 13. jūnijā Skolotāju kolledžas telpās. Bija ieradušies ap 300 apmeklētāju, to skaitā kādi 50 amerikāņi.

PASKAIDROJUMS

Būvuzņēmējs H. Ozols lūdz paskaidrot, ka neceļ operdziedātājam J. Niedram mājiņu Sidrabenē uz sava rēķina, kā tas bija ziņots LA 16. jūnija numurā, bet gan tikai ar vairākiem draugiem palīdz J. Niedram šīs mājiņas būvdarbos.

Aktā bija ieradies Konektikutas gubernātora J. Lodža pārstāvis komandieris - leitnants E. Džensens, kas nolasīja gubernātora vēstījumu latviešiem, kuŗā bija teikts:

„Latviešu un amerikāņu tautas kopīgi gaida to dienu, kad Latvija atgūs savu likumīgo un goda pilno vietu pasaules brīvo tautu starpā."

Runu angļu valodā teica KLB priekšsēdis V. Māsēns, iepazīstinot amerikāņu viesus ar izsūtīto traģisko likteni un pasniedza kom. - ltn. Džensenam nodošanai gubernātoram Lodžam grāmatu ar aizvesto sarakstiem „These names accuse". Aktu atklāja Vilimantikas latviešu biedrības priekšnieks N. Heinrichsons.

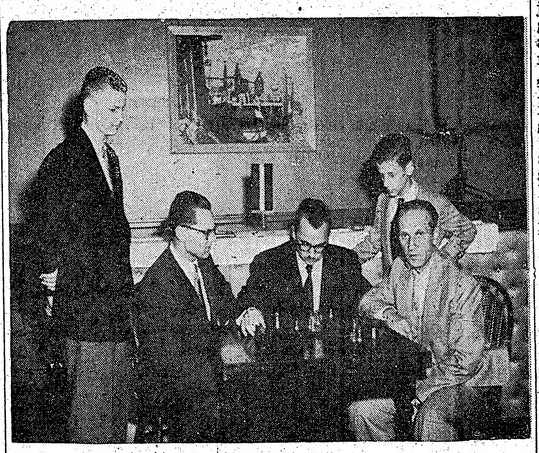

Montreālā noslēdzās latviešu pirmais šacha turnīrs. Pie galda sēd uzvarētāji: 1. v. D. Rubenis (vidū), 2. v. Edg. Hemmelis (pa labi), 3. v. G. Aleksis (pa kreisi). Meistaru vilcienus vēro jaunākie šachisti J. Mazutis (pa kreisi) un R. Hemmelis.
Foto R. Simanis

JAUKI DZĪVOT ČIKĀGĀ

Latviešu jaunekļi Čikāgā, nebaidieties, ja kādā jaukā dienā jūs bildina 10 zeltenes, jo tās jūs noteikti precēs, visas kā viena, un nenotiks kā pag. gadā notika austrumu piekrastē, kur kādam žurnālistam izgāja diezgan bēdīgi.

Iesirmais režisors Valdis Hermanis grib kārtīgi atpūsties, jo viņš iestudējis Ed. Vulfa Melus divām izrādēm. Kad viņš būs atpūties, tad iestudēs trešo izrādi, atkal atpūtīsies, atkal iestudēs. Tā melu izrāžu iestudējumiem nebūs gala, jo arī Mefistofelis saka: „Dzīve ir īsa, bet māksla gara."

„Valdis Hermanis ir labākais režisors, kādu esmu redzējusi," teikusi kāda ansambļa jauna aktrise. Kāda ansambļa, tas nav svarīgi, tikai tas, ka viņa bijusi jauna. Bet nu ir jautājums: cik gan daudz režisoru tāda jauna aktrisīte savā mūžā varēja būt redzējusi? Viņa arī jautājusi: „Vai jūs varētu atrast ASV kādu latviešu režisoru, kas strādā ar iesācējiem un noturas tik labā gara stāvoklī kā viņš?"

— Ja jūs, cienījamā jaunmāksliniece, domājat, ka ar labu gara stāvokli vien pietiek, lai iemācītu labi spēlēt teātri, tad tādu režisoru ASV būs vairāk nekā aktieru, iesācējus ieskaitot. Ar iesācējiem ir vieglāk strādāt, jo tie savu dresētāju tikai slavē, kā piem. jūs. Vecie aktieri režisorus lamā no panckām laukā. Šaļāpins tos bieži esot piekāvis. Ja nu tas notiktu ar jūsu režisoru, vai tad arī viņam vēl būtu labs garastāvoklis?

*

Nu vienreiz, kaut arī tikai aptuveni, saskaitītas latviešu iepirktās mājas Čikāgā. To esot ap pus simta. Un visi namsaimnieki par īrniekiem izvēlējušies tikai latviešus, jo — „tautiešu būšana paliekot tautiešu būšana".

Pareizi vien viņi dara, jo ir jau vairākkārt pareģots, ka neizbēgami nāks asimilācija. Un vai tad nav labāk, ka tā paņem uzreiz lielākas tautiešu grupas, nekā nolasa pa vienam? Tad notiek tā: šis vēl buldurē latviski, bet šī kaimiņos dzird, ka šis nu aizrādīs: „Kā jūs tā, tautiete, to mūsu valodu tik ātri aizmirsāt?" Lai nebūtu tādos pārmetumos jāklausās — kad jau, tad jau — „smērē pa banku!"

*

LB izsludinājusi abonentu vākšanas talku koncertiem. Ja kāds savākšot 10 abonentu, tam došot viena koncerta karti par brīvu. Bet 10 klausītāju jau Čikāgā nozīmē veselu koncertu. Kāda gan vajadzība vēl būtu abonentu vācējam tad prasīt no LB brīvkarti, ja 10 klausītāju viņam būs rokā, jo tad taču koncertu varēs sarīkot viņš pats un ne tikai to par brīvu noklausīties, bet, varbūt, arī nopelnīt.

Alims Alimdžāns

JAUNKANADIEŠI IENES GAUMES MAIŅU FILMĀS

Jaunkanadieši paplašinājuši jēdzienu par to, kas ir laba gaume filmās, salīdzinot ar to, kāda tā līdz šim bija vietējiem Ontario iedzīvotājiem. Tāpēc Ontario provinces filmu ecnzūras komiteja atvieglojusi dažus ierobežojumus. Astoņas filmas, kas citos apstākļos būtu noliegtas vai vismaz cenzūras pamatīgi apcirptas, atļautas provincē izrādīt pieaugušiem.

Visplašāk pazīstama filma „Grēciniece", kas uzņemta Vācijā un rediģēta Anglijā. Tad vēl kāda vācu filma un divas no Britanijas, Francijas, Italijas un Sav. Valstīm atļautas izrādīt ar augšējo ierobežojumu. Manāmi pieaudzis filmu imports, kas nāk nevis no Britanijas, bet citām Eiropas zemēm. Pirms diviem gadiem tikai 34 Eiropas filmas atļāva uzvest Ontario provincē; pagājušā gadā kopskaits jau sasniedzis 109.

C. S.

NEGAIDĪTS IZNĀKUMS

ELLAS ANDERSONES JAŅU STASTS

Līgo!

Līgo! Drīz skanēs kalnos un lejās.

Līgo! Kā pavasarī cīrulis virs arāja galvas plivinās spārnus gaisos.

Līgo! Kā daudzkrāsainie jāņuguņi mirdz Valda sirdī prieks. Šovakar viņš atkal redzēs Zaigu. Kā katru gadu tā viņam galvā uzsviedīs ozola vainagu sīkām mežrozītēm piebārstītu. Katrus Jāņus viņa atbrauc pie vecākiem. Visu gadu Rīgas mūros dzīvodama, Zaiga jutusies kā putns sprostā. Tāpēc laukos viņa ir draiskulīga, nebēdīga. Skatoties viņā, neviens nedomā, ka viņa ir studente, ministrijas ierēdne. Laukos Zaiga izskatās kā meitene, skolniece. Un tāda Valdim viņa patīk vislabāk. Tādu savā sirdī viņš nēsā. Zaigas tēlu jau no pamatskolas laikiem. Par viņu draudzību citi skolnieki zobcējās, bet ne Valdis, ne Zaiga to neievēroja. Rotaļās viņi bija nešķiŗami, kā nešķiŗamas ir viņu māju robežas. Draugi viņi bija arī ģimnazijas laikos un tādi ir vēl tagad, kaut Zaiga jau trešo gadu Rīgā, bet Valdis saimnieko tēva mājā. Un Valdis ir pārliecināts, ja šovasar viņš satvers Zaigas roku, lūgs viņu par savu dzīves draugu, Zaiga bez apdomāšanās teiks „jā". Viņa to nedarīs klusi, atturīgi, skatus zemē urbdama. Zaigas acīs iedzirkstīs uguns. Skaļi iesmiedamās viņa paskatīsies Valdim tieši sejā un teiks:

„Vai par to vēl jārunā? Tas tā ir un paliks vienmēr."

Tā viņa darīja, kad brauca uz Rīgu un Valdis lūdza to neaizmirst. Tā viņa darīs šovakar. Un tad Valdis apliks Zaigas pleciem roku un paziņos visiem tā skaļi, lai dzird visa pasaule, ka viņš un Zaiga paliks kopā visu mūžu. Kas tas būs par pārsteigumu! Runas un dziesmas apklusīs. Ļaudis stāvēs labu brīdi kā uz mutes sisti. Tēvs izņems pīpi no mutes. Māte cels lakatiņa stūri pie acīm. Un tad pārtrūks klusums. Kā pavasara pali pāri aizsprostam laudis gāzīsies uz Zaigu un Valdi. Vīrieši spiedīs rokas. Sievietes bučos Zaigu. Būs, kas par viņu laimi priecāsies, būs, kas skaudīs. Bet viņi abi būs laimīgi, īsti laimīgi.

Daudz Jāņu bērnu katru gadu sanāk Gravās, Valda mājās. Pats viņš gan nav Jānis, bet tēvs un tēva tēvs. Tie abi vēl žirgti, dzīves nesalauzti, kā ūdenī nogulējušās siekstas, kaut viņš, Valdis, jau taisās mājās vest sievu. Puškodams meijām durvis un vārtus, Valdis mēģina līgot. Ne jau stiprāk, ka kaimiņos dzird, bet tā klusi. Balsi augstāki par vartu stabiem nelidina. Iedams pār tīri mēztajiem pagalmiem un pagrabu, Valdis svilpo kā pavasarī strazds. Pagrabā viņš nogaršo šo alus mucu saturu, dzeltēnos siera rituļus. Un visur Valdim līdzi iet gaiša saule. Viņš šovakar redzēs Zaigu. Satvers viņas roku un paturēs to savējā visu mūžu.

„Valdi, jums vēstule!" sētā skan Andras balss.

Tūliņ arī durvīs iestājas pate saucēja, skatās pagraba krēslā, un viņas kailās kāju pēdas jau dipina pa cementa kāpnēm uz leju.

Gravās Andra dzīvo jau otru vasaru. Māte viņu slavē. Tāda izpalīdze viņai esot pirmo reiz. Pilsētniece, bet protot un darot katru darbu. Nesaudzējot ne roku mīstumu, ne nagu spīdumu. Valdim Andra nepatīk. Viņa skatās cilvēkā padevīgu skatu, kā suns. Tagad pat. Iedod vēstuli. Skatās savu kāju pēdās un klusē. Valdim patīk drošs, dzīves alkstošs skats. Tāds ir Zaigai. Vēstule ir no Zaigas, un tāpēc Andras klātiene kaitina Valdi vēl vairāk. Ja neatcērētos mātes un tēva mācīto pieklājību, aiztriektu biklo meiteni kaut uz pašu elli. Par laimi viņa pati atjēdzas un iet.

„Ko gan Zaiga raksta? Nebūs šovakar?" Sirds Valdim kā baidās, kā cerē. Krūtīs ir reizē tumši un gaiši. Pirksti atver aploksni. Viss vēstules saturs — balta, zelta maliņu kartīte ar dažiem vārdiem:

Zaiga Vītola,
Juris Straume
saderināti

Valdis vairs neredz, ka pagrabā viss sagatavots Jāņu bērnu cienastam. Viņš iebrīdis necaurredzamā tumsā. Valdis aizmirst, ka šovakar ir ilgi gaidītais Līgo vakars. Bāls, rokas bikšu kabatās sabāzis, viņš soļo, ak, ne jau soļo, bet velkas uz istabu. Tādu viņu ierauga māte.

„Dēls, kas tev vainas?" viņa jautā.

„Nekas, māt. Galva sāp." Valdis atmet. „Iekritīšu uz mirkli gultā, gan pāries."

Valdis ir piekusis. Viņš grib būt viens, savā istabā. Tā ir augšas stāvā. Grūti uzkāpt. Galva reibst. Smagi Valdis iekrīt gultā, un uz baltā spilvena pārvalka krīt smagas, karstas lāses.

Patiesībā Valdim sāp ne vis galva, bet sirds. Tā savā 23 gadus gaŗajā mūžā cieš pirmās milestības sāpes, un tās ir tik skaudras, ka Valdis jūtas fiziski slims. Viņam nesāp kāds atsevišķs loceklis, bet viss ķermenis.

„Vai taisnība? Vai pareizi izlasīju?"

Un Valdis atkal skata mazo kartīti, pamatīgi izlasa, katru burtu atsevišķi izrunādams. Jā. Taisnība. Un Valdim kļūst vēl smagāki. Rīklē sienas atkal mezgls. Sūrkst un dedzina. Met skatus pretējā sienā, griestos. Visur pretī ņirdz vārdiņš „saderināti". Pirmo reizi mūžā Valdis izjūt, kāds spēks ir vienam mazam vārdiņam. Ierauj galīgā tumsā

(Nobeigums 6. lpp.)

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

Visas tiesības patur autore.

(40. turpinājums).

„Tu mani neturēji par dzīvu cilvēku," teica Ādams Prūsis, „bet gan par pazudušu konjaka vergu, kuŗu no Parīzes melno dēļu ratos drīz izvestu Meža kapos, dārgajā kapu kalniņā, netālu no Meierovica, un tādēļ tu ar mani neapspriedies bet savās slepenajās domās kārtoji tikai pašas nākotni. Tā tu esi pievīlusies, Emma, jo es dzīvošu ilgi!"

„Labi, labi," šņāca viesnīcniece, „redzēsim, kādu valodu tu runāsi rīt..."

„Viņi apklusa, un Ādams Prūsis, pagriezies pret izbiedēto un vientulīgo Leldi, jokodamies iesaucās:

„Redzi, Lelde, labāk neprecies un turi vienu galvu, vienu bēdu," un pēc brītiņa viņš piebilda, „rīt ierodies pie mums Parīzē, jo tad kopā nosvinēsim atvadas."

Lelde pagaidīja Emmas kundzes iejaukšanos, un, patiesi, Ādama Prūša sieva bez kavēšanās iespraudās vidū:

„Es esmu Leldei aizliegusi mūs apmeklēt, un tādēļ viņa rīt neatnāks, Ādam, jo šī draugošanās nu ir izbeigta, un lai viņa pati maksā savu tālmēli un pelna savu maizi bez mūsu pabalsta, nav nekāda nevarīga vecene, vai krople."

Lelde klusi šņukstēja. Automobilis ātri trencās pa Rīgas ārmalas ielām, un Ādams Prūsis labu brīdi sēdēja klusēdams un ieslēpies, un, kad viņš ierunājās, viņa balss skanēja pietūkusi un dobja:

„Tu esi šaursirde, Emma, vai tu savā mūžā gribi tikai pirkt un pārdot? Ir arī jādāvina un jāsaņem kāda dāvana pretī... Un Lelde no mums nekad neko vairāk nav saņēmusi, kā vien dažus kumosus pie mūsu galda un vēl šo apskausto tālmēli. Bet neskaud, sieva, jo Lelde tevi nekad nav stūmusi malā un tev arvienu ir rādījusi cieņu..."

„Tu velti runā, Ādam," zobojās viesnīcniece, „Lelde mūsu Parīzē vairs savu kāju neiespers!"

„Labi," Ādams Prūsis pēkšņi un negaidīti atlaidās un vairs sarunu neturpināja. Klusēdami viņi izšāvās caur iekšpilsētu, un drīz Lelde izkāpa pie savas tumšās un drūmās mājas, kuŗas apakšstāvā strādnieku ģimenes jau bija devušās pie miera. Atvadīdamās Lelde pasniedza roku arī Emmas kundzei, kuŗa pamāja cēli ar galvu un sacīja:

„Ardievu!"

Prūšu automobilis atšķīrās no nemīlīgā kakta un, ieslīdējis Dzirnavu ielā, pagaisa ap stūri. Lelde iegrīļojās mājā. Viss bija kluss, un vienīgi kāpnes iečikstējās zem viņas soļiem, un Lelde elsoja savā atstātībā. Bet kad viņa atvēra sava mitekļa durvis un iešķila gaismu, viņai pretī uzplūda silts un smaršīgs vasaras nakts gaiss, un spuldzes gaismā uz galda iedzirkstījās rozes tik karsti un krāšņi, ka Lelde apjuka. Viņa paskatījās pulkstenī un redzēja, ka bija pienākusi vienpadsmitā stunda. Šinī brīdī atskanēja tālrunis un klausulē Lelde izdzirda Ādama Prūša balsi:

„Nebīsties, Lelde," viņš teica, „es tevi neesmu pametis, un mēs drīz sastapsimies."

Lelde atvieglota nopūtās un nolika klausuli, jo dzirdēja, ka otrā galā Ādams Prūsis jau bija aizgājis. Viņa metās pie savas zviļņa gultas, izģērbās un, izdzēsusi spuldzi, nolikās gulēt, jo bija piekususi un pārdzīvojumu pārvarēta. Telpā iespīdēja vāja ielas atblāzma, un varēja sadzirdēt Dzirnavu ielas gājēju soļus, bet Lelde aizspieda ausis pret nakts balsīm un aizvēra acis, lai neredzētu ielas atblāzmu.

„Laikam gān neviens nav izglābjams no sava likteņa," viņa nodomāja miegā laizdamās.

Emma Prūse savā lepnajā dzīvoklī iegāja viena, bet viņa cerēja un tīkoja sagaidīt drīz arī pašu viesnīcnieku, lai ar viņu nopietni pārrunātu šo neganto Parīzes atstāšanas lietu. Tomēr viss notika citādi, jo Ādams Prūsis, novietojis automobīli, nedevās vis augšup pa kāpnēm uz dzīvokli pie saniknotās sievas, bet gan, ienācis lielajā restorānā, mērķtiecīgi pagriezās uz kādu savrupu un ērtu stūrtelpu, aiz kuŗas durvīm skanēja balsis.

„Visi ir sanākuši," teica viesmīlis un pavēra savam kungam durvis, „nevienu netrūkst."

Ap galdu sēja četri vīri. Viņi saņēma Ādamu Prūsi ar priecīgiem saucieniem un ielīksmotiem skatiem, kā gaidītu un kārotu draugu.

„Tu laikam taisies kļūt par ministru, ja vairs nevēro savas Parīzes darbību un neturies pie mājas un vietas?" no gaidīšanas atpestīts, ieaurojās sarkanais un tuklais rūpnieks Ernests Uškurs un pacēlies saķēra viesnīcnieka roku un to paplikšķināja ar savu plaukstu.

„Ū, ū..." omulīgs dūca vecais, ar sirmām matu krēpēm appinies, Ansis Brutāns, šis ārpilsētas piecu stāvu nama īpašnieks, kuŗš arvienu lepojās, ka pagātnē, savā jaunībā un spēka gados, bijis latviešu amatnieks un kalis atslēgas, biezas un plānas važas un važiņas, lējis kaŧlus un tā ar savu darbu beigās izkalis paša piecu stāvu namu un tanī sagaidījis brīvo Latviju. Viņš arvienu bija laipnīgs un mīlīgs, labprāt iedzēra savu dzidrā mēriņu draugu pulkā, bet nekad neapdzērās, tikai iemetis dziedāja, priecājās un neapnicis pieminēja vecos laikus un savu jaunību. Viņam blakus sēdēja tumšās drēbēs ar zilsvītrainu kreklu un cieti savilktu varvikšņainu kakla saiti sausnējs un raustīgs pusmuižnieks, kuŗš dīšļājās savā sēdeklī un reižu reizēm pēkšņi salēcās, pie kam vecais Brutāns arvienu tad sacīja:

„Sēdi mierīgs, kur tev niez?"

Šis bija galas rūpnieks Jānis Kacēns, pazīstamais divu lielo Centrāltirgus novietņu īpašnieks, kuŗa darbnīca gan pelnīja rūpnīcas nosaukumu, bet Jānis Kacēns šī goda nekāroja un vilkās malā, pieturēdams ar gudru prātu jo skopāku nodokļu ārtavu. Viņam vēl Rīgā nebija sava nama, bet Iecavas pagastā bija nopirkta saimniecība, un viņa divi dēli studēja augstskolā. Arī viņš Rīgā bija ienācis kā trūcīgu vecāku ievests bērns un paša spēkiem bija izsities uz augšu. Ceturtais viņu vidū sēdēja palepnāks un atšķirīgāks, jo nekad pagātnē nebija strādājis smagu amatnieka darbu, bet, apbalvots ar gaišu un apķērīgu prātu, bija uzkūlies par rakstu vedēju un, skopi dzīvodams, bija nopircis Pārdaugavā mazāku māju un zemes gabalu, kur viņa neprecētās meitas bija iekārtojušas dārzniecību un siltajās lecektīs audzēja Rīgas tirgum saknes. Bijušo rakstvedi un tagadējo dārznieku sauca par Andrievu Vāli, un Rīgas iedzīvotāji bija iecienījuši viņa sakņu un augļu galdu, kur arī ziemā bija atrodami labi augļi un dažādi svaigi salāti. Andrievs Vāle savās vecuma dienās bija izvērties par iecietīgu un diezgan gudru valsts sadzīves apcerētāju un savu ikdienu viņš tagad saldināja ar valodām par politiku, par grāmatām un laikrakstiem, kur bija atrodami visi pasaules jaunākie notikumi.

Ādams Prūsis ļoti cienīja šo četratu, jo katrs no viņiem bija atšķirīgs, bet kopvaloda kodolīga un sulīga.

„Es biju Ķemerēs," teica viesnīcnieks, apsēdies draugu pulkā pie galda, uz kuŗa atradās paplāte ar sviestmaizēm un konjaks.

„Vai peldinājies?" vaicāja Ansis Brutāns, nošmakstinādams ar lūpām pēc izdzertās glāzītes.

(Turpinājums seko)

LĪGO! LĪGO!

SESTDIEN, 26. JŪNIJĀ

Mr. BRIDGEMAN FARMĀ,

skaistajā Brontes upes līcī.

LĪGO SVĒTKUS

Ceļš nogriežas no 5. Haiveja starp Waterdown un Palermo, braucot no Toronto pa labi, no Hamiltonas pa kreisi. Būs izliktas ceļa zīmes.

Ar Jāņu dziesmām piedalīsies bij. Rīgas radiofona soliste Fannija Vīksne

JAUTRA DEJAS MŪZIKA. APDZIEDĀŠANĀS. ATSPIRDZINĀJUMI.

VISI MĪĻI GAIDĪTI

HLB, TLB un LSAK

THEATRE

344 COLLEGE ST., TORONTO TEL.: WA 2-6319

izrāda fragmentu no Tūkstoš un vienas nakts —

BAGDADAS ZAGLE

Fantastiska mūzika, mirdz zvaigznes, Aladina ugunis. Aiz harema zelta sienas, kur sapņo par mīlu, Šeherezada stāsta pasakas.

Spēlē: SONJA ZIEMANN, FITA BENKHOFF, RUDOLF PRACK, THEO LINGEN

No ceturtdienas, 17. jūnija, līdz trešdienai, 30. jūnijam.

Darbdienās sākums plkst. 6.30 un 8.30, bet sestdienās plkst. 2.15, 4.30, 6.45 un 9.00.

DUBULTPROGRAMMA VISI LAIPNI IELŪGTI

(730)

P I E D Ā V Ā J U

RUDZU UN SALDSKĀBO MAIZI, ŪDENS KLIŅĢERUS, SPEĶA PĪRĀGUS, KŪKAS UN TORTES,

kā arī bagātīgā izvēlē dažādus cepumus svētku un ikdienas galdam.

Pastāvīgi krājumā: ŽĀVĒTI ZUŠI, DAŽĀDI GAĻAS IZSTRĀDĀJUMI, ĀRZEMJU UN VIETĒJIE KONSERVI UN SIERI. LĪGO SVĒTKIEM — JĀŅU SIERS.

Ja esat Toronto, priecāšos par jūsu apmeklējumu.

PAVASARA MAIZNĪCA

398 QUEEN ST., E., TORONTO, EM 4-4993

(719)

IZĪRĒJAMS trīs istabu dzīvoklis ar atsevišķu virtuvi un vannas istabu 2. stāvā. GE 5515 (668)

IZĪRĒJAMaS divas nemēbelētas istabas ar virtuvi Danforth - Logan rajonā, piemērotas divām personām. RI 2256, Toronto. (733)

DZĪVOKLIS 2. stāvā izīrējams Beech rajonā ar 1. jūliju. Atsevišķa ieeja, 4 ist., virt., vannas ist. un liels balkons. Zvanīt — GR 7147. (676)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar virtuvi un garažu, labā satiksmes rajonā. Zvanīt pēc plkst. 6-iem HU 9-4706. (717)

IZĪRĒJAMAS mēbelētas vai nemēbelētas istabas, labā satiksmes rajonā, pilsētas rietumos. Karsts ūdens visu dienu, vārīšanas iespējas. Zvanīt Toronto ME 5196, pēc plkst. 6 vakarā.

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakaļpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

PIEKLĀJĪBA

KANADIEŠU

STARPĀ

Kopš Elizabetes Pirmās laikmeta, kad galantais jūras pētnieks sērs Walter Raleigh pārmeta savu apmetni pār dubļu peļķi, lai viņa valdniece varētu tai pāriet, dāmām tiek parādīta vīriešu cieņa.

Tagad vīrieši apmetņus vairs nevalkā, un tādu galantumu uzskatītu par pārspīlētu pret sievām un sirdsdāmām...

Bet mūsu dienās ir vēl dažs galantuma veids palicis pāri no pagājušiem laikiem.

Kungs asistē savai dāmai pie pusdienu galda, sarīkojumos, kā arī izbraukumos, vienmēr palīdzot tai uzģērbt un noģērbt mēteli. Šīs ir dažas no pieklājībām, kaut gan sievietes tagad ir daudz patstāvīgākas kā agrākos laikos, viņas tomēr jūsmo par vīriešu tādu pieklājīgu uzvešanos.

Pieklājībai jāparādās kā mājās, tā arī publiskās sanāksmēs.

Pieklājībai vajadzētu būt par labu paradumu mūsu ikdienas dzīvē pret visiem, ar ko vien satiekamies.

Pieklājībai vajadzētu būt par dzīves likumību.

Telpu aizņēmis Labatt's BREWERS SINCE 1832 JOHN LABATT LIMITED

SPORTS

BRITU IMPERIJAS OLIMPIĀDE VANKUVERĀ

Bijušais Kanādas ģenerālgubernātors, Anglijas aizsardzības ministrs viskaunīs Aleksandrs 30. jūlijā atklās Britu imperijas olimpiādi, kas ilgs līdz 7. augustam. Olimpiādē piedalīsies ap 700 sportistu no 23 nācijām. Ieradīsies arī Edinburgas princis Filips. Pirmā imperijas olimpiāde notika 1911. gadā Anglijā karaļa Georga V kronēšanas svinību ietvaros. Šīgada Olimpiāde, atskaitot Vispasaules olimpiādes, būs lielākais sporta sarīkojums pasaulē. Atklāšanas ceremonijā līdz ar karoga uzvilkšanu tiks palaisti simtiem baložu. Grandiozais sporta stadions, riteņbraucēju treks, kas ir labākais visā Ziemeļamerikas kontinentā, un peldbaseins izmaksā tuvu pie divi un pus miljoniem dolaru. Lieliski organizēta viesu uzņemšana. Ik dienas jau kopš ilgāka laika tūkstošiem tūristu pieprasa biļetes un rezervē sev apmešanās vietas Vankuverā.

Jaunā stadiona segtajās tribīnēs ir vietas 25.000 skatītājiem, bet olimpiskās peldēšanas sacensības varēs noskatīties 6.700 cilvēku. Riteņbraucēju sacīkstēs ir 4.500 sēdvietu. Olimpiāde būs pieslēgta radiofonam un televīzijai, vadība rūpējusies, lai ap 200 žurnālistiem, radio un televīzijas speciālistiem būtu visas nepieciešamās ērtības. Preses fotografu rīcībā būs īpaši būvēta foto laboratorija, kur tie varēs nekavējoties attīstīt savus uzņēmumus. Olimpisko sacīkšu uzvarētāji saņems zelta, sudraba un bronzas medaļas. Medaļas vienā pusē būs uzvaras dieves tēls ar uzvaras vainagu rokās, bet otrā pusē attiecīgais uzraksts. Ikviens dalībnieks saņems atmiņas medaļu.

Lielāko dalībnieku skaitu dos pati Kanada — 224 sportistus. No Anglijas paredz 98, Zelta Krasta — 6, Ziemeļrodēzijas — 18, Skotijas — 24, Jaunzēlandes — 40, Nigērijas — 15, Dienvidāfrikas — 54, Ziemeļīrijas — 2, Dienvidrodēzijas — 4, Austrālijas — 60, Hongkongas — 3, Pakistānas — 6, Velsas — 20, Jamaikas — 24, Trinidādes — 10, Kēnijas — 12, Malajas — 10, Fidži — 6, Ugundas — 6, Bermudas — 8, Barbadosas — 2 un Britu Gviānas — 4. Sportisti dzīvos olimpiskā ciemā, kas iekārtots blakus Britu Kolumbijas universitātei. Ieejas cenas sacīkstēs būs dažādas, sākot ar 1 dolaru līdz 5 dolariem.

Vankuverā satiksies daudzi pasaules klases sportisti, īpaši skriešanas disciplīnās. Rīkotāji domā, ka būs jauni pasaules rekordi, jo vairāki no skrējējiem, kā austrālietis Hector Hogan 100 m skrējis 10,2 sekundēs, lielisks sprintā ir arī Mike Agustini no Trinidādas, viņa laiks 100 jardos ir tikai 2/10 sek. zem pasaules rekorda. Lielisks ir arī viņa laiks 200 metros. Austrālijai ir 3 sprinteri, kas 100 jardus veic 9,6 sek. (Treolar, Job un Vinston), bet angļiem ir izcils skrējējs Bailey personā. Izcilus rezultātus sagaida arī garākās distancēs, kur piedalīsies tādi vīri, kā pasaules rekordists anglis Roger Bannister, austrālietis Landy, anglis Pirie u. c. Kanadas cerība sprintā ir jaunais Harry Nelson, kas studē Kalifornijā. Viņa laiks 100 jardos jau sezonas sākumā bija 9,7 sek., bet 220 jardos 21,2 sek.

Grūti būtu uzskaitīt visus daudzos vārdus, kuri plaši pazīstami sporta pasaulē un kas startēs Vankuverā, solot interesantas cīņas un labus sasniegumus. Jāvēlas tikai, lai arī mūsu prese atvēlētu vietu plašākai sacīkšu informācijai, kas ikvienu sporta draugu interesēs. Ž. Z.

VAIRĀK HUMORA KĀ FUTBOLA. BET LATVIEŠI UZVAR

Viskarstākie futbola entūziasti 17. jūnijā Toronto redzēja latviešu vienību pārspējot Mimico ar 3:1. Lietū un dubļos nedaudzie skatītāji pieredzēja daudz humoristisku brīžu, kad bumba ceļoja visur, tikai ne tur, kur spēlētāji to vēlējās. Spēle bija svarīga, jo pāris dienu iepriekš arī igauņi pārspēja to pašu vienību ar 2:0. Tā Toronto Senioru līgā vadībā ir igauņi un latvieši. Pirmajiem gan stipri labāka vārtu attiecība. Pēdējā spēlē vārtus guva Sproģis, Bušs un Kudrašovs.

NĀKOŠĀS LĪGAS SPĒLES FUTBOLĀ

ar Maccabi otrdien, 22. jūnijā, plkst. 7 vak. Dentonija laukumā, Danforth tramvaja galā; ar Arsenālu sestdien, 26. jūnijā, plkst. 2.00 p.p. Greenwood un Gerrard ielu krustojumā.

MONTREĀLAS TENISISTU IEVĒRĪBAI

Iestājoties vasaras sezonai, arvien vairāk Montreālas sportisti pievērsušies tenisam. Lai apzinātu visus Montreālas latviešu tenisistus un nākotnē varētu noorganizēt sacīkstes, visi interesenti tiek lūgti pieteikties pie MLSK tenisa sekc. vad. E. Audera pa telefonu HU -8-8544.

BRACHTAS KAUSS IZBEIDZ GAITAS

Sporta ziņojums Latvijai Amerikā no Vācijas.

Pēc Eiropas latviešu meistarsacīkstēm basketbolā lielākais sporta sarīkojums Vācijā bija Brachtas kausa izcīņa volejbolā. Pēc divu zaudējumu sistēmas noorganizētajā turnīrā piedalījās 6 vienības — 4 no amerikāņu, bet 2 no angļu joslas. Angļu joslas latviešus pārstāvēja mūsu sardzinieki no Brachtas un transportnieki no Salcuflenas, kurpretī amerikāņu joslas latviešu vienības komplektēja Bruchmilbachas, Kaiserslauternas un Etlingenas „Labor Service" rotu dalībnieki.

Bruchmilbachas volejbolisti — Z. Šenbergs, A. Priednieks, A. Avotiņš, I. Sockis, F. Hartmanis un Rosovs (īsu laiku arī K. Dekteris) — bija tie, kas pēc sīvām un mazliet laimīgām cīņām izbeidza Brachtas kausa gaitas. Šī vienība kausu izcīnīja trešo reizi nepārtrauktā secībā, un ieguva personiskā īpašumā.

Sīvākais pretinieks kausa izsīnītājiem arī šoreiz bija Kaiserslauterna. Lai pēdējā parādītu vēl labāku sniegumu, tā šogad savu vienību bija sastādījusi no vairākām rotām. Eksperiments nebija pelams, jo vienība šogad sniedza stabilāku volejbolu.

Uzvarētāju vienībā spēlētāju sniegums vienlīdz labs visiem. Nepārprotams ieguvums ir „milža" Šēnberga „atvilināšana" no angļu joslas. — Otrās vietas ieguvējiem virs pats par sevi bija Ojārs Bērziņš. Viņš bija ne tikai savai vienībai stiprākais balsts, bet — individuāli skatot — labākais turnīra spēlētājs. — Trešo vietu izcīnīja Salcuflenas vienība, bet Etlingena, Brachta un Bruchmilbachas otrā vienība ir tālākās. E. Gar.

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Svētdien, 27. jūnijā, Betlemes baznīcā pēdējais pēcpusdienas dievkalpojums šinī pusgadā pl. 3 p.p., māc. A. Ozols; dziedās Skaidrīte Prince.

Pārmaiņas vasarā: Dievkalpojumi jūlijā un augustā Betlemes baznīcā turpināsies katru svētdienu, bet sāksies jau pl. 11.15 rītā. Pirmais šāds dievkalpojums būs 4. jūlijā; Sv. Toma baznīcā Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai 11. jūlijā un 8. augustā, pl. 9 rītā; Port Vašingtonā parastā laikā; Hempstedtē 18. jūlijā un 15. augustā.

GRAND RAPIDI

Vienības draudzes dievkalpojumi, sākot ar jūlija mēnesi, notiks plkst. 8,30 no rīta un ik pārsvētdienas svētvakara dievkalpojumi sestdienas vakaros.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arcnīb. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis 331 Argyle St. Port Arthur, Ont.).
Svētdien, 27. jūnijā, pl. 6.30 vak. dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).
Sarnia, 26. jūnijā, plkst. 6 vak. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.
Hamiltonā, latviešu draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue South) svētdien, 27. jūnijā, plkst. 6.00 vakarā dievkalpojums bērniem, plkst. 7.00 vak. pieaugušajiem. Māc. E. Pavasars.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto. Sv. Andreja bazn. Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.).
Svētdien, 27. jūnijā, pl. 11.00 dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.
27. jūnijā, plkst. 4 p.p. bērnu dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Briedis).

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas bcā — Outremont un Blair Ave stūrī:
27. jūnijā, plkst. 1 p.p., Trīsvienības svētku dievkalpojums.
Otavā — Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzei, 210 Wilbrod Ave.

Māc. Edg., Langē, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā, Redeemer baznīcā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā:
Vankuverā, Redeemer luterāņu baznīcā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā: dievkalpojums 11. jūlijā, pl. 3 p.p.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta, tel.: 41890.
Svētdien, 27. jūnijā, plkst. 7.30 vakarā Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš, 5833 - 45 Ave. Red Deer, Alberta. Tel.: 2918; 248 Selkirk Ave. Winnipeg, Manitoba. Tel. 527108.
27. jūnijā, plkst. 8 vakarā dievkalpojums Mt. Calvary baznīcā.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel.: OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 27. jūnijā, plkst. 14, Sv. Jāņa banzīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Māc. Arturs Voitkus, Hamiltonā, 118 Locke St. N., tel.: JA 8-2259.
Hamiltonā, Kristus ev. - lut. latviešu draudzē dievkalpojums svētdien, 27. jūnijā, plkst. 8,30 no rīta.

✝

Mūsu Padomes loceklis un pirmais Latviešu Nacionālā Centra Grand - Rapidu nodaļas valdes priekšsēdis notārs

FRANCIS BAREVICS

miris 1954. gada 13. jūnijā Grand - Rapidos, Mičiganā.

Viņu sirsnīgā piemiņā atcerēsies

Latviešu Nacionālā Centra ASV Padomes Prezidijs un Galvenā Valde

✝

1954. gada 13. jūnijā miris mūsu mīļais notārs

FRANCIS BAREVICS

Latviešu Nacionālā Centra ASV Padomes loceklis un Grand - Rapidu nodaļas pirmais valdes priekšsēdis.

Tev, mūža miegā snaužot,
Būs viegli dusēt še,
To lielo dienu jaužot,
Kas nāks reiz tēvzemei.

Viņu sirsnīgi atcerēsies

Latviešu Nacionālā Centra ASV Ņujorkas un Longailendas nodaļas

Visu nakti izmeklēju
Svešu tautu puķu druvu.
Tā ziediņa neatradu,
Kas zied Tēva ēzmalā.

JĀŅU ZĀLES, ALUS KAUSI u. t. t.

Lotus

PUĶU VEIKALĀ

682 BATHURST ST. (Pie Bloor ielas stūra).

Tel.: KE 3884, Toronto.

BAVĀRIETE SVĒTDIENAS TĒRPĀ

Te redzam Bavārijas jaunkundzi labākajā svētdienas tērpā. Viņa valkā garu vilnas kleitu ar gaŗām šaurām piedurknēm. Kleita ir krāsaina. Maza balta apkaklīte un balta izrotāta zīda šalle pār pleciem, kā arī balts zīda priekšauts. Virs kleitas ir skaists melns ņieburs, kas cieši piegul ķermenim.

Jaunā dāma valkā stingra melna filca platmali, izpušķotu zeltītām lentītēm. Baltas linu zeķes un melnas kurpes ar sudrabotām sprādzītēm papildina tās tautisko tērpu.

Iespiests uz sabiedrības vēlēšanos.

BRADING'S

Cincinnati Cream

BRADINGS— izrunā — BRĒDINGS

DAINA PRESS LTD.

LATVIEŠU SPIESTUVE
UN IZDEVNIECĪBA

GLĪTI UN LĒTI
IZPILDĀM VISĀDA VEIDA
IESPIEDDARBUS

384 KING STREET WEST. TORONTO, ONT. CANADA
Tālrunis EM 4 - 7957

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL. 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

DR. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. S. UŽANS
Bērnu, iekšķīgās un ādas slimībās. No plkst. 5—7, sestdienās no plkst. 12—1.
52 LINSMORE CRES. (Bloor-Danforth ir. piestātne).
Tel. GL 2892, Toronto

LUNSKY OPTIKIS
WA 1-3924 470 College St.
Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.
Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Jauns dāmu apģērbu veikals
Mēs ielūdzam jūs apskatīt mūsu jauno veikalu, kas tagad ir lietuviešu vadībā
Apskatiet mūsu jaunos krājumus:
DĀMU MĒTEĻUS, KLEITAS, SVĀRKUS, DĀMU VEĻU utt.
Atvērts katru dienu 9.30 — 6 p. m.
Piektdienās 9.30 — 9 p. m.
ROSE-LEE SHOPPE
169 DANFORTH AVE TEL.: GE 4072, TORONTO
(729)

NAMSAIMNIEKI!
Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.
Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtnājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis
K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

O. E. CARSON
LIMITED REALTORS
490 COLLEGE ST., TORONTO WA 4-7121
LATVIEŠU PĀRSTĀVIS
OSVALDS INDZERS MĀJAS HA 7881
Sniedzu pilnīgu informāciju par visu O. E. Carson biroju sludinātām mājām vietējos laikrakstos.
...Vislielākā nekustamo īpašumu izvēle Toronto
...Palīdzība aizdevumu (morgage) sagādē... Pakalpojam iemaksu sagādei līdz 2/3 no pilnas iemaksas.
KĀDĒĻ NEPIEZVANĪT TŪLĪT?

KANADĀ
JŪS BAUDĀT
BRĪVĀS VĒLĒŠANAS

Pretēji daudzām tautām pasaulē mēs Kanadā drīkstam vēlēt, kā mums tīk, un balsot, par ko vēlamies.

Brīvās vēlēšanas ir viena no demokratijas lielākajām tiesībām. Raudzīsimies šīs tiesības vienmēr nodrošināt.

O'Keefe's
O'KEEF'S BREWING COMPANY LIMITED

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. F. TOMANEK
ZOBĀRSTS - CHIRURGS
paziņo, ka ir atvēris vispārējo zobārstniecības kabinetu
PHYSICIANS' AND SURGEONS' BUILDING,
2. stāvā,
86 BLOOR ST. W.,
Toronto, Ont.
Pēc iepr. norunas — no pirmdienas līdz sestdienai.
Birojā WA 2-5366
Mājās WA 4-7824
(715)

Dr. S. V. FEINMAN
Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski up krieviski

PĀRDODAMA
GĀZES PLĪTS
(3 g. v.)
zvanīt
RE 7106, TORONTO

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

BĒRNU VASARAS MĪTNE FARMĀ
Flesherton'ā, Ont., 90 jūdzes no Toronto, pie 10. lielceļa,
MĀCĪTĀJA T. AVIKA
vadībā un uzraudzībā uzņem atpūtā bērnus no 5—15 g. v. Labs lauku uzturs, sporta nodarbības, foreļu zveja, atpūta. Līdz 10 g. v. $10.00 nedēļā, vecākiem par 10 g. $12.50, ieskaitot auto transportu no Toronto.
Pieteikties ar rakstu pie māc. T Avika, Flesherton, Ont. Farm R.R. Nr. 2, vai pa telefonu Flesherton 141 R 4.
(716)

LATVIEŠU MAKŠĶERNIEKI!!
Nupat saņemtas īstas
DAMYL makšķeru auklas
Nepārspējamas lietošanā, mīkstas un stipras. Izsūtām arī pa pastu.
ATLANTIC
JEWELRY & WATCH Co
170 James St., N., Hamilton, Ont.
Tel. JA-9-1487

NEGAIDĪTS IZNĀKUMS

(Pārnesums no 4 lpp.)

cilvēku ar visu gaišo laimes sauli.

Jau ārā skan viens otrs „līgo!" Jau dzird kaimiņu balsis. Uznāk māte, aicina dēlu pie ļaudīm. Saka, vai nu tik traki esot, ka nevarot ne mirkli nokāpt lejā. Visu dienu trallinājis kā cīrulis. Valdis neatbild ne vārda. Vecā māte iegalvo, Valdis esot pārstrādājies. Varbūt pakrūti uzrāvis? Pret to kaiti viņai esot drapes. Valdis zāles neņem. Tēvs pataustā dēlam galvu un dod savu spriedumu:

„Vesels kā rutks. Un ja arī drusku kaut kas sāp, vīrieši gar zemi negāžas."

Pie jāņuguns Valdis tomēr neiet. Skatās gaisos lidojošās dzirkstelēs, sveķainos dūmos. Ļaužu drūzmā cenšas neskatīties. Zina, tur ir Zaiga un Juris. Bet acis pret paša gribu met skatus uz leju. Jā. Tur viņi ir. Stāv roku rokā. Ļaudis, tikai pāros vien, pāros vien, dejo, dzied, lec pār ugunskuru. Tur ir meitenes, ar kurām Valdis labprāt dejojis, runājis. Tur ir arī tādas, kuras jaunajam Gobam vienmēr piegriezušas vērību. Tagad viņas par Valdi laikam nedomā nemaz, neviena. Katrai ir kāds, ar ko griezties deju virpulī, iet rotaļās. Vientuļš, atstāts, kā no ligzdas izkritis putns, jūtas Valdis.

Vēl arvien ņokās saķērušies, ugunij pieiet Zaiga un Juris. Pieiet pavisam klāt, tad atkāpjas dažus soļus, ieskrienas un lec.

„Kaut tam garajam žmaugam aizķertos kāja. Kaut viņš iegāztos liesmās..." Valdis vēlas.

Kāja neaizķeras. Tie abi tur pārlido liesmu kalnu kā putni. Zaigas Nīcas brunči, tādi paši sarkani, kā liesma, noplīvo vien. Un Valdī pamostas vēlēšanās, nenoslāpējama vēlēšanās, iet pie ļaudīm. Griezties dejā, sviest „līgo!" augstu, augstu, pāri gaisos lidojošām dzirkstelēm. Valdim gribas parādīt Zaigai, ka viņš ir jautrs, nebēdīgs, kā vienmēr. Lai redz, ka saderināšanās nav atstājusi uz viņu, Valdi, nekādu iespaidu. Lai neiedomājas viņu draudzību bijušu cauraustu mīlestības pavedieniem.

Neiedomājas?

Kā viņa varētu iedomāties? Par mīlestību viņi nav runājuši un rakstījuši viens otram nekad. Zaiga šad un tad gan stāstījusi par vienu otru Rīgas puisi. Citus slavējusi, pat par brašiem saukusi, citus pēlusi. Arī Valdis tad stāstījis, kura meita patīk, kura ne. Ka Zaiga patīk vislabāk, neteicis nekad.

Jau roka Valdim sniedzas pēc svārkiem, bet nokrīt atkal gar sāniem. Kā lai iet? Māte droši vien visiem izstāstījusi, ka Valdis slims. Smagi Valdis iekrīt atpakaļ gultā un nemaz nedzird uz kāpnēm soļus, nedzird, ka atveras durvis un istabā ienāk Andra. Rokā viņa nes lielu ozola vainagu. Klusu uz pirkstu galiem Andra pieiet Valda gultai. Tagad Valdis ierauga meiteni. Kā parasti viņā saceļas dusmas. Jau uz mēles tup teicamais:

„Ko ložņā apkārt!"

Tik jāpaver mute, un asie vārdi kā bites durstīs meiteni. Bet tad kaut kas silts ielīst Valdim sirdī. Andra vienīgā atcerējusies viņu. Pametusi jauniešus, rotaļas un nākusi. Pašam nemanot, Valdim ceļas roka un satver meitenes pirkstus, kad tie kaŗ vainagu gultas galā.

„Vai, kā nobiedēji!" Andra izsaucas, bet roku projam nerauj. „Domāju, guli."

„Andra!" Valdis klusu izrunā meitenes vārdu.

Un ja nu iztaisītu visiem pārsteigumu? Ietu lejā ar šo te, pie gultas stāvētāju, ietu roku rokā? Teiktu mātei, teiktu visiem pārējiem, ka atradis papardes ziedu? Bet... bet... ko viņa pati? Būtu nācēja?

Valdis grib kaut ko teikt, jautāt, bet mēle kā mezglā sasieta. Stipri ieklepojoties, Valdim izdodas runas traucētāju norīt, un viņš saka:

„Andra, paliec pie manis vienmēr! — — —"

Valdim paša balss liekas sveša, dobja, auksta. Ne tāda, kādā runājis katru dienu, kādā vienmēr uzrunājis meiteni.

Andra sakustas. Valdim bailes, ka tik viņa nemetas laukā pa durvīm. Viņam negribas vienam būt, nepavisam negribas. Ielikdams balsī visas sirds siltumu un maigumu, viņš runā atkal:

„Skolu esi pabeigusi. Manu māju ūn mani pazīsti. Andra, paliksi?... Jā?..."

Andra klusē, īsu mirkli klusē, bet Valdim šis mirklis liekas garš kā pati mūžība. Tad Andra paceļ galvu, tumsā mēģina ieskatīties tieši acīs un saka:

„Es palikšu."

Valdis vairs nejūtas slims, itin nemaz. Kā zēns viņš lec no gultas, apskauj un skūpsta Andru. Uzmauc galvā līgavas atnesto vainagu, un abi, cieši viens otram blakus soļodami, dodas pie Jāņu bērniem. Abi viņi jūtas kā no neredzama sloga atbrīvojušies. Andra nenolaiž skatus no Valda, un Valdim ne prātā nenāk Andrai bargi uzkliegt. Dusmu vārdu vietā mēles galu kutina daudz mīļu, vēl nekad un nevienai neteiktu vārdu.

Gados vecākie līgotāji saņem atnācējus aplīgošanās dziesmām. Viņiem pievienojas jaunākie gada gājumi. Drīzi vien viss ļaužu bars stāv ap Andru un Valdi un dzied:

Kur tu biji, mūs māsiņa, līgo,
Kam galviņa izpūrusi, līgo!
Kam galviņa izspūrusi, līgo,
Kājas rasā izmirkušas, līgo.
Ai, puisīti, ai, puitīti, līgo!
Neved meitu pieguļāi, līgo!
Ozolam zemi zari, līgo!
Izirs zīļu vainadziņš, līgo!

Dziesmai apklustot, Valdis apliek Andras pleciem un saka:

„Šovakar man bija laime, liela laime. Es atradu papardes ziedu. Ticu, ka manās rokās tas nevītīs, bet ziedēs visu mūžu."

J. J. ELLIS
Mūsu firma ar saviem pieciem birojiem un vairāk kā 100 aģentiem piedāvā visplašāko māju izvēli Toronto

Bloor - Christie
$16,900.00 prasītā cena atsevišķai dubultķieģeļu mājai. 8 labi izremontētas, gaišas istabas 2 stāvos, silta ūdens - eļļas apkure, 2 virtuves, cietkoka grīdas, garāža. Viena no pareizi nocenotām mājām.

Zvanīt L. GARKLĀVAM — OL 6321 darbā, KE 3875 mājās
Birojs — 383 Roncesvalles Ave

High Park
$14.000.00 prasītā cena atsevišķai 8 istabu dubultķieģeļu mājai ar garāžas iespējām. 2 virtuves, cietkoka grīdas, īpašums ļoti labā stāvoklī. Gadījuma pirkums.

Zvanīt E. Henišam — ME 2471. darbā, JU 1046 mājās
Birojs — 1072 Bloor St. W.

$2.000.00 zem vērtības
$3.000.00 iemaksa 8 istabu dubultķieģeļu mājai pirmklasīgā stāvoklī Parkdales rajonā. Moderna virtuve, keramikas plākšņu vannas istaba. Visas lielas telpas, krāsotas eļļā. Silta ūdens - eļļas apkure. Ļoti labs izīrēšanas rajons. Sakarā ar jauna īpašuma iegādāšanos īpašnieks spiests māju steidzīgi pārdot, apmēram par $2.000 zem īstās vērtības. Prasītā cena $15.900.00

Zvanīt E. ŠTEINHARDAM — OL 6321 darbā, LA 4028 mājās.
Birojs — 383 Roncesvalles Ave

AIZDEVUMU SAGĀDE

PROTAMS ... GARŠO LABĀK!

Orange Crush

LITTLE BEAUTY SALON
(īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE. Tel. ME 5937
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto
Elektr., ķīmiskie aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana